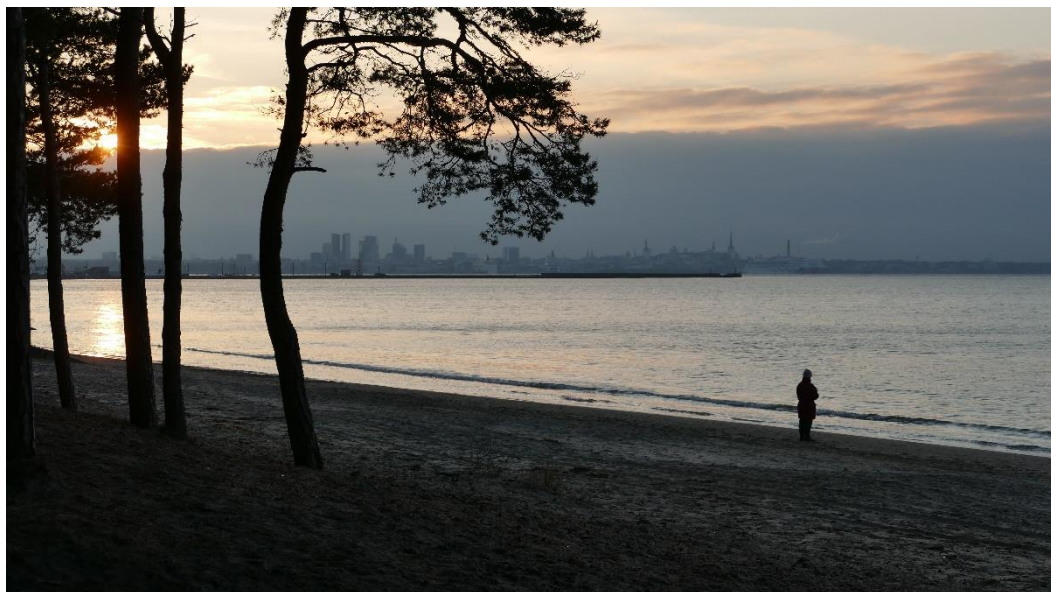

Pirita rannametsa hoolduskava

Supluse pst 1c // Pirita rannaala, Pirita linnaosa, Tallinn

Seotud kultuurimälestised: Tallinna vanalinna muinsuskaitseala, reg nr 2589

Töö nr: 20102HK2

Versioon 01
Kuupäev: 19.07.2021

Pirita rannametsa hoolduskava

Aadress: Supluse pst 1c // Pirita rannaala, Pirita linnaosa, Tallinn

Tellija: Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet

Tellija esindaja: Kristiina Kupper, kommunaal@tallinnlv.ee

Töögrupp:

- volitatud maastikuarhitekt-ekspert Sulev Nurme PhD
- metsakorraldajad Jüri Järvis PhD, Johannes Anniste MSc
- botaanik Rein Kalamees PhD
- metsataksaator Ülo Viilup
- ruumilise keskkonna planeerija, GIS-spetsialist Jürgen Vahtra MSc

Projektijuht: Sulev Nurme, sulev@artes.ee

Kaanepilt. Vaade Pirita rannametsast Tallinna vanalinnale. Sulev Nurme foto

©AB Artes Terrae OÜ 2021

Sisukord

SELETUSKIRI_Toc77943715

A.	Sissejuhatus.....	5
B.	Metsa üldisloomustus ja hetkeolukorra kirjeldus.....	6
1	Asukoht, suurus, piirid.....	6
2	Pirita rannamets.....	7
2.1	Üldisloomustus	7
2.2	Pirita rannametsa ajaloost.....	10
2.3	Maakasutus.....	14
2.4	Huvigrupid.....	14
2.5	Kaitsekord	15
2.6	Kaitsealune elustik EELIS-e andmetel	16
2.7	Kaitsealune taimestik ja VEP-d inventeerimise tulemustel	16
2.8	Elustik PlutoF andmebaasi jm avalike allikate järgi	17
C.	Väärtused, ohud ja kaitse-eesmärgid.....	17
3	Taimestik, mets	17
3.1	Kasvukohatüübid, rohttaimestik,.....	17
3.1.1	Üldkirjeldus.....	17
3.1.2	Kasvukohatüübid	18
3.1.3	Inventeerimisel leitud kaitsealused liigid	23
3.2	Puistu	23
3.3	Pirita rannametsa taimestiku väärtused, kaitse-eesmärgid, ohud ja meetmed väärtuste säilitamiseks	24
3.4	Muu elustik	30
4	Hooned ja rajatised	32
4.1	Hooned	32
4.2	Teed	32
4.3	Pargimööbel, väikevormid	34
4.4	Jooksev hooldus.....	37
D.	KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED	38
5	Taimestiku hooldustööd.....	38
5.1	Tööde tähtsusklassid, hooldusalad	38
5.2	Raied, puistu hooldustööd	38

5.3	Uuenduse ja alusmetsa raie	39
5.4	Rohttaimestiku hooldus	41
5.5	Lehekoristus	41
6	Muud hooldustööd	41
6.1	Arhitektuursete väikevormide ja ranna hooldus	41
6.2	Teede hooldus	41
6.3	Veekogude hooldus	42
6.4	Prügi koristamine	42
7	Pirita rannametsa kaitse korraldamine	42
7.1	Elustiku kaitse	42
7.2	Kasutustaristu otstarbekuse suurendamine	42
7.3	Nõuded puistu hooldustööde teostajatele	42
7.4	Piirangud hooldustehnikale	43
8	Hoolduskava rakendamine	43
8.1	Hoolduskava kasutamine	43
8.2	Hoolduskava tulemuslikkuse hindamine	43
8.3	Uue hoolduskava koostamine, jätkuprojektid	43
E.	TEGEVUSKAVA 2021-2031	44

JOONISED

Joonis 1. Pirita mets. Puistu plaan

LISAD

Lisa 1. Hanke tehniline kirjeldus (lähteülesanne)

Lisa 2. Metsa majandamise kava

SELETUSKIRI

A. Sissejuhatus

Pirita rannametsa hoolduskava (edaspidi HK) on koostatud Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalameti tellimusel Pirita rannametsa hooldustööde korraldamiseks. HK sõnastab ala hoolduse eesmärgid ning on aluseks hooldustööde korraldamisel. HK-ga tuleb tagada kultuurilooliselt ja esteetiliselt väärtusliku looduskeskkonna säilitamine. HK koostamisel on lähtutud kaitsealuste parkide hoolduskavade koostamise juhendist¹.

HK koosseisus on läbi viidud metsainventuur ja alustaimestiku inventuur. Viidatud uuringute alusel on määratud ala hooldusvajadus. Käesolev hoolduskava ei käsitle HK alale jäävaid hooneid, tehnorajatisi ning kasutustaristut.

Töö koostamisel lähte-kaardimaterjalina on kasutatud Maa-ameti kaardiserveri², Keskkonnaportaali³, Kultuurimälestiste registri⁴ ja Metsaregistri⁵ materjale.

Metsanduslikud ja maastiku välitööd teostati oktoobris-novembris 2020. Välitööde meeskonnas osalesid maastikuarhitekt-ekspert Sulev Nurme PhD ning metsaspetsialistid Jüri Järvis PhD, Johannes Anniste MSc ja Ülo Viilup. Puistueralduste kaardid on koostanud Johannes Anniste (OÜ Metsabüroo). Välitööd Pirita metsa taimestiku inventeerimiseks tehti oktoobris-novembris 2020. Inventuuri käigus läbiti uuringuala korduvalt, leitud kaitsealustel liikidel määrati GPSiga asukoha koordinaadid ning hinnati nende ohtrust. Samuti koostati loend kõigist alal kasvavatest soontaimeliikidest. Taimestiku botaaniline inventuur teostati 18. ja 24. juunil 2021, uuringu viis läbi botaanik Rein Kalamees PhD. GIS kaardid on koostanud ruumilise keskkonna planeerija Jürgen Vahtra MSc. Hoolduskava koostaja on Sulev Nurme. Kaardid on koostatud GIS rakendusega QGIS.

Käesolev HK annab juhised Pirita rannametsa seisundi ja selle elustiku hoidmiseks. HK ei anna jooksvate hooldustööde mahte ja kirjeldusi, mille puhul tuleb lähtuda Tallinnas kehtivast haljasalade hooldamise korrast (Tallinna haljastute hoolduse nõuded)⁶.

HK kehtivusperiood on 10 aastat (2021-2030).

HK rakendamist korraldab Tallinna Keskkonna - ja Kommunaalamet. HK rakendamisega seotud tööd tuleb läbi viia kooskõlas Tallinna linnas haljasalade, sh linnametsade, hooldust ja majandamist reguleerivate kehtivate seadusaktidega.

¹ Nutt, N., Paju, M-M. 2011. Pargi hoolduskava koostamise juhend. Keskkonnaamet

² <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/>

³ <https://keskkonnaportal.ee/register>

⁴ <https://register.muin.ee/>

⁵ <https://register.metsad.ee/>

⁶ Tallinna haljastute hoolduse nõuded. <https://www.riigiteataja.ee/akt/416042013031>

B. Metsa üldiseloomustus ja hetkeolukorra kirjeldus

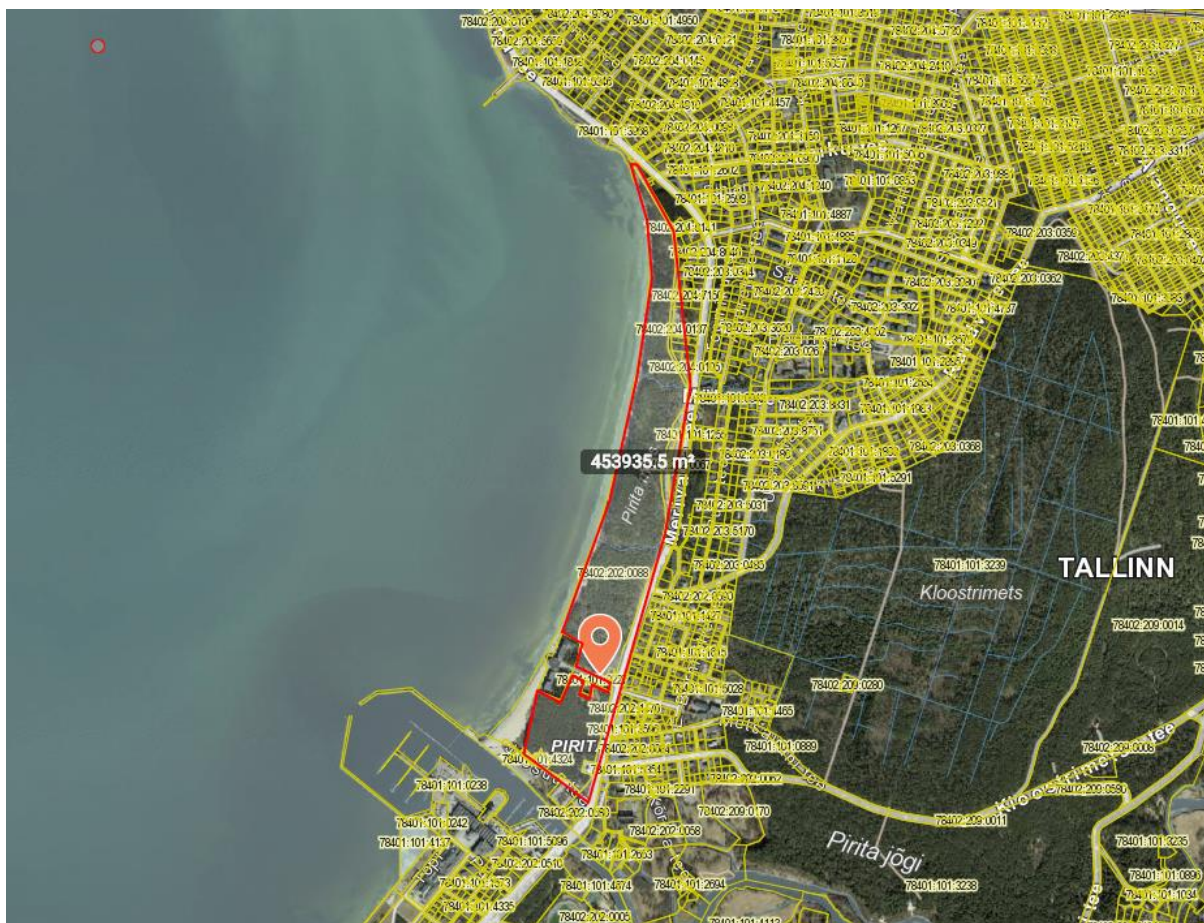
1 Asukoht, suurus, piirid

Pirita rannamets asub Supluse pst 1c // Pirita rannaala, Pirita LO-s, Tallinnas, Harjumaal (vt Skeem 1). HK-s käsitletava metsaala pindala on ligikaudu 42,6 ha, sellest ligikaudu 7,8 ha hõlmab Pirita rand. Pirita rannametsa territoorium asub ühel katastriüksusel (78402:202:0088).

Pirita rannamets piirneb läänest Tallinna lahega, idast ning põhjast Merivälja teega ja lõunast Pirita Olümpiakeskusega (Purje 13). HK ala sisse jäävad järgnevad kinnistud, mida HK ei käsitle:

- Supluse puistee T1;
- Supluse pst 1;
- Merivälja tee 3;
- Merivälja tee 5a;
- Merivälja tee 5b;
- Jõesuu tee 6.

Metsa haldab Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet.

Skeem 1. Pirita rannamets (Maa-ameti avalik kaardirakendus <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/> (külastatud 05.12.2020)).

2 Pirita rannamets

2.1 Üldiseloomustus

Foto 1. Tuulest viltused männid rannametsa vanemas osas (puistu lõunaosas).

Pirita rannamets on valdavas mahus tekkelt luidete kinnistamiseks istutatud hariliku männi enamusega kaitsemets. Mets on ruumiliselt ja orgaaniliselt seotud Pirita rannaga, mis võeti avatud supelrannana kasutusele 1925. aastal. Pirita rand on üks Tallinna vanimaid randu, seda hakati suvituskohana kasutama juba 19. sajandi lõpus. Liivaranna pikkus on 2,45 kilomeetrit ja liivariba laius keskmiselt 50–60 meetrit. Mets moodustab ligikaudu 64% Pirita rannaala territooriumist⁷.

Rannamets on väga intensiivselt kasutatav nii supelrannaga seotud puhkealana, kui ka väljaspool rannahooaega jalutamiseks ning tervisespordiks. Pirita linnaosavalitsuse andmetel kasutab randa aktiivsel hooajal kuni 10 000–12 000 suvitajat päevas⁸. Enamus aktiviteeti on koondunud rannaalale ja sellega piirnevasse metsaossa. Jalutajaid, jooksjaid, rattureid on rohkesti veepiirini ulatuval mereäärsele liiva-alal ning asfaltkattega kergliiklusteel kaldanõlva peal. Vähe on liikujaid autoteede poolsele metsaala serval ja keskel. Liigutakse põhiliselt teede äärde pargitud autodest rannaalale ja tagasi. Kuigi ka autoteede ääres on kergliiklustee, siis on see vähe kasutatav tõenäoliselt liiklusrumina ja heitgaaside tõttu. Rannaalale on rajatud supelranda teenindav kasutustaristu, HK ala linnapoolses osas asub Pirita seikluspark. HK ala keskosas asuvad entusiastide poolt tekitatud pinnasekattega mittestandardised palliväljakud.

2019 võeti vastu Pirita rannaala detailplaneering (koostaja Ruum ja maastik OÜ)⁹. Detailplaneering hõlmab HK ala. Detailplaneering sisaldab üldplaneeringu muutmise ettepanekut – supelranda

⁷ Zingel, M. 2020. Pirita rannaala detailplaneeringu seletuskiri. Ruum ja maastik OÜ, Tallinn

⁸ https://www.adaur.ee/pirital-arutatakse-rannaala-detailplaneeringut/?doing_wp_cron=1626853060.3639891147613525390625

⁹ Zingel, M. 2020. Pirita rannaala detailplaneeringu seletuskiri. Ruum ja maastik OÜ, Tallinn

teenindavate hoonete ehitamiseks taotletakse looduskaitseadusest tuleneva ja üldplaneeringus määratud Läänemere ranna ehituskeeluvööndi vähendamist¹⁰. Planeeringuga on ette nähtud metsa säilitamine olevas mahus, samuti haljastuse täiendamine luidete fikseerimiseks. Tallinna LV on alustanud planeeringuga ette nähtud tegevuste ellu viimist, näiteks paigaldati 2021. a kevadel uus valgustus.

Üldjoontes on mets hästi hooldatud. Prahistamine puudub, kuigi ala on puhkealana läbi aasta aktiivses kasutuses. Teed on hooldatud, rajatised korras.

Foto 2. Pirita rannamets mere poolt Merivälja poole vaadatuna.

¹⁰ <https://www.err.ee/989776/pirita-ranna-detailplaneering-toob-sinna-paviljonid-ja-vabaohulava>

Foto 3. Mereäärne kergliiklustee ala keskosas.

Foto 4. Pirita rannametsa miljöö Pirita teelt mere poole vaadates.

Foto 5. Teesuuoja.

2.2 Pirita rannametsa ajaloost

Pirita ranna äärset metsa hakati Viimsi mõisa eestvõttel istutama luidete kindlustamiseks juba 1860. aastatel¹¹. Umbes samal ajal hakati randa kasutama ka supelrannana, esialgu peamiselt kohalike elanike poolt¹², kuna ühendus Tallinnaga oli üsna kesine¹³. Istutatud puistu edenes ja oli kasvanud 1920-te lõpuks juba kenaks nooreks männikuks¹⁴ (Foto 7, Foto 7, Foto 8). Pirita jõe poolne männik istutati 1920-tel¹⁵.

1924. aasta novembris esitas Harju maakonnavalitsus põllutöoministeeriumile Pirita supelranna arendamiseks esialgsed kavandid. 1926. a ehitati ajutine supelhoone¹⁶. Lammutati kalurite kuurid, koristati rannal vedelevad vanad meremärgid.

1927-1928 korraldati asutise „Sanatoorium Kloostrimetsa“ eestvõtmisel, kes oli maa-ala 60 aastaks põllutöoministeeriumilt rendile võtnud Pirita rannaala planeerimiskava võistlus, kuhu esitati 11 projekti¹⁷. „Sanatoorium Kloostrimetsa“ ülesandeks oli korrastada kogu Pirita rannaala, mistõttu 1929. a alguseks valmis Pirita rannaala planeerimiskava. Pirita rannaala planeerimiskava koostasid arhitektid Edgar Kuusik ja Anton Soans. Arenduse olulisema rajatise – supelhoone – kavandasid Johann Edgar Kuusik ja Frans de Vries. Supelhoone, mis pidi teenindama kuni 2000 inimest, ehitus

¹¹ Kupper, K. 2014. Haljastu arengukava vajalikkus ja koostamine. Magistritöö. TTÜ Tartu Kolledž, Tartu; lk 8

¹² <https://www.tallinn.ee/est/pirita/Uudis-Rannakabiin-tutvustab-Pirita-ranna-ajalugu>

¹³ Linde, E. 1928. Pirita rand. Ülevaade Pirita, Kose-Kallaste ja Merivälja aialinnadest. Pirita Kaunistamise Seltsi väljaanne; lk 12-18

¹⁴ Op. cit lk 29

¹⁵ Abner, O., Aher, S., 2014. Pirita. Kaitsealused objektid ja puhkealad. Tallinna Keskkonnaamet

¹⁶ Linde, E. 1928. Pirita rand. Ülevaade Pirita, Kose-Kallaste ja Merivälja aialinnadest. Pirita Kaunistamise Seltsi väljaanne; lk 31-32

¹⁷ Juske, J. 2017. Jaak Juskega kadunud Eestit avastamas: lugu Pirita kadunud rannahoonetest; <https://forte.delfi.ee/artikkel/79227222/jaak-juskega-kadunud-eestit-avastamas-lugu-pirita-kadunud-rannahoonetest>

algas juba 1928. a sügisel¹⁸, hoone valmis järgmisel aastal. Rannahoone keskosas paiknes ruumikas kuursaal avara rõduga, kust sai treppe mööda laskuda rannaliivani. Tiibhoonetes asusid kabiinid suplejatele ning dušši ruumid. Rannahoones asusid ka restoran, postkontor ja arstipunkt¹⁹.

Skeem 2. Pirita rannametsa vene üheverstasel kaardil u aastal 1900: praeguse metsa lõunaosa moodustab liivik, Teesuuojast põhja pool on noarendik, harvik (<https://xgis.maaamet.ee/xgis2/>).

Planeerimiskava järgi ehitati mereäärsete tuiskliivade kaitseks probleemses lõigus metsa ette kivikindlustus, müüri ja metsaveeru vahele pidi jääma kõnnitee²⁰. Planeerimiskavaga ette nähtud muid hooneid, nagu kasiino, vesiravila, spordikompleks, pansionaat jm ei jõutud kapitali puudusel ja segaste maaomandiküsimuste tõttu enne teise ilmasõja puhkemist ehitada²¹.

Rannahoone lammutati ja asendati uuega 1980. a olümpiamängudeks. Rannahoone kavandas Mai Roosna. Kompleksi ehitusega korrastati ka randa ja mõningal määral puistut. 2000-ndate algul ehitati rannahoone ümber Ülo Peili kavandite järgi kortermajaks²².

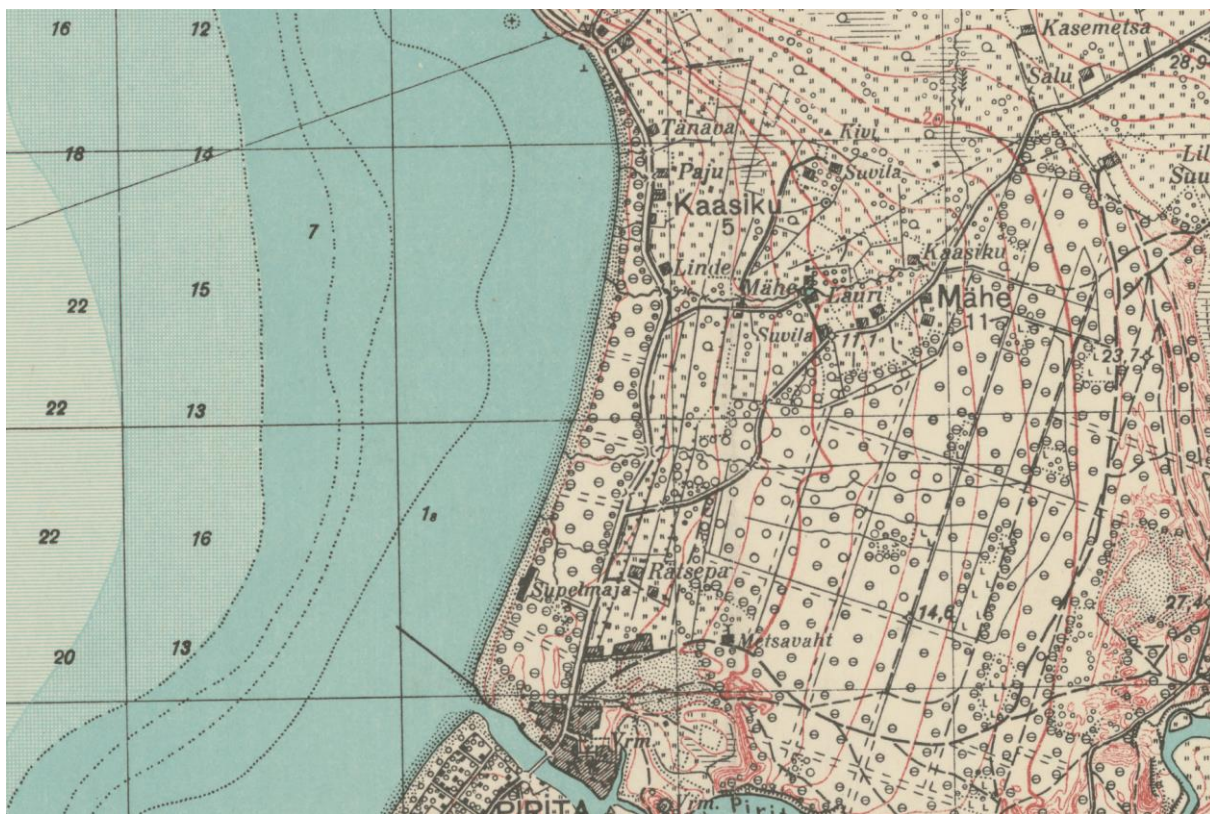
¹⁸ Linde, E. 1928. Pirita rand. Ülevaade Pirita, Kose-Kallaste ja Merivälja aialinnadest. Pirita Kaunistamise Seltsi väljaanne; lk 32

¹⁹ Juske, J. 2017. Jaak Juskega kadunud Eestit avastamas: lugu Pirita kadunud rannahoonetest; <https://forte.delfi.ee/artikkel/79227222/jaak-juskega-kadunud-eestit-avastamas-lugu-pirita-kadunud-rannahoonetest>

²⁰ Op. cit.

²¹ Linde, E. 1928. Pirita rand. Ülevaade Pirita, Kose-Kallaste ja Merivälja aialinnadest. Pirita Kaunistamise Seltsi väljaanne; lk 32

²² Juske, J. 2017. Jaak Juskega kadunud Eestit avastamas: lugu Pirita kadunud rannahoonetest; <https://forte.delfi.ee/artikkel/79227222/jaak-juskega-kadunud-eestit-avastamas-lugu-pirita-kadunud-rannahoonetest>

Skeem 3. Pirita rannamets 1925-1935.a topokaardil: alal asub okaspuumets ligikaudu praegustes piirides (<https://xgis.maaamet.ee/xgis2/>).

Rannamets jäi pärast Eesti taasiseseisvumist pisut unarusse, 2000-ndate algul oli puistus üraskiprobleem, probleemiks oli ka merepoolisel puistu piiril erosioon, deflatsioon ja üldine hooldamatus²³. Tulenevalt maaomandiküsimustest (riik vs linn) vaidlesid veel 2010 a. metsa hoolduse osas RMK ja Pirita LOV²⁴. Männi-kooreüraski tõttu sanitaarraiet vajavas puistus tegi RMK lõpuks samal aastal hooldusraie, kuid raiejägid jäeti metsa alla²⁵.

Pirita seltsid esitasid 2006. a Tallinna Keskkonnaametile ettepaneku Pirita rannamänniku riikliku kaitse alla võtmiseks, kuid toonane Tallinna Keskkonnaamet koostöös Harjumaa Keskkonnateenistusega jõudis järeldusele, et kaitsestaatuse seadmine ei ole vajalik, kuna Pirita linnaosa üldplaneeringuga kehtestatud Läänemere ehituskeeluvöönd on piisav tagatis rannamänniku kaitsmiseks²⁶.

Edaspidi on männiku hooldus stabiliseerunud. Muuhulgas 2008. a istutati alale juurde 500 mändi²⁷. Rannametsa taristut ja teedevõrku on osaliselt rekonstrueeritud 2020. a kinnitatud detailplaneeringu kohaselt.

²³ Nurme, S., Pool, A. 2002. Tallinna linna haljasalade vastavus Tallinna haljasalade hooldusastmetele. EPMÜ KKI, Tartu

²⁴ Pirita linnaosa pole valmis RMK-le kannuraha maksma. Eesti Loodus 1/2010

²⁵ Kupper, K. 2014. Haljastu arengukava vajalikkus ja koostamine. Magistritöö. TTÜ Tartu Kolledž, Tartu

²⁶ Pirita linnaosa üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne. 2007. OÜ E-Konsult

²⁷ Kalmus, K. 2008. Pirita Rannamets saab 500 männi võrra rikkamaks. Eesti Päevaleht 15.05.2008; <https://epl.delfi.ee/artikkel/51129725/pirita-rannamets-saab-500-manni-vorra-rikkamaks>

Foto 6. Pirita rand ja taamal paiknev Pirita rannamets u 1924...1928. a (15974 F 18334).

Foto 7. Rannaäärne metsaosa 1930-ndate alguses Pirita rannametsa lõunaosas (TLÜAR ETERA 6437).

Foto 8. Rannametsa merepoolsed männid u 1928.a. Karl Akeli foto (AM 12853:120 F 11687:120).

2.3 Maakasutus

Hoolduskava alaga seotud maakasutus on esitatud alljärgnevas tabelis (sisuga 29.06.2021).

Tabel 1. HK ala koosseisu kuuluvad maaüksused.

Jrk nr	Katastritunnus	Maaüksuse nimi	Pindala	Maaomandi tüüp / sihtotstarve
1	78402:202:0088	Supeluse pst 1c//Pirita rannaala	42,6 ha	Üldkasutatav maa 100%

2.4 Huvigrupid

Pirita rannametsa peamised huvigrupid on kohalikud elanikud, suvitajad, turistid ja seiklusraja külastajad, kohalik omavalitsus, Muinsuskaitseamet.

Tabel 2. Tähtsamad huvigrupid, kelle tegevus ja huvid on seotud Pirita rannametsaga.

Huvirühm	Huvid	Probleemid ja märkused
Kohalik omavalitsus/haldaja.	Ala hoolduse korraldamine. Ala kasutustaristu arendamine. Kohalike elanike rekreatsiooni-võimaluste pakkumine, rohestruktuuri sidususe tagamine, loodusväärtuste esiletõstmine, spordi- ja liikumisvõimaluste tagamine, turismi arendamine, ürituste korraldamine.	Suurest külastuskoormusest tingitud tallamisega seotud probleemid rannalähedases puistus, sh erosioon. Rannäärse kergliiklustee ehitusest tingitud erosioon tee äärsetel aladel. Mähe-Kaasiku tee äärsest parkimisest tingitud tallamine ja erosioon Mähe-Kaasiku tee ääres.
Kohalikud elanikud	Ranna ja metsa kasutamine sportimiseks ja puhkuseks.	Hirm kasutustaristu arendamisega seotud looduskeskkonna vähenemise ja

Huvirühm	Huvid	Probleemid ja märkused
	Huvitatus piirkondliku miljöö säilimiseks. Huvi metsa säilimiseks – tuulekaitse.	loodusväärtuste ja miljööväärtuste vähenemise ja kadumise osas.
Turistid, suvitajad, seiklusraja külastajad	Rekreatiivsed tegevused, ajaloo- ja loodusväärtuste avastamine, üritustel osalemine.	Suurest kasutuskooormusest tingitud tallamine ja sellega seostud probleemistik (erosioon, alustaimestiku kidumine ja kadu rannaäärses puistuosas).
Muinsuskaitseamet	Tallinna vanalinna „kilukarbivaate säilimine“	Vaate säilimine ei ole otseselt seotud Pirita rannametsa ruumiliste arengutega juhul, kui mets säilib.
Nõmme seikluspark	Pirita seikluspargi käigus hoidmine.	Seikluspargi atraksioonidega puude kahjustamine.
Naaberkinnistute äriettevõtted	Eeskätt ranna kasutusega seotud äritegevuse jätkamine ja arendamine.	Ranna- ja metsaala kasutuspiirangutest tingitud klientide vähenemine, looduskeskkonna tingimuste halvenemisest ja miljööväärtuste kadumisest tingitud klientide vähenemine.

2.5 Kaitsekord

Pirita rannamets ei ole riikliku muinsuskaitse all, kuid jääb Tallinna vanalinna muinsuskaitseala (KM reg nr 2589)²⁸ kaitsevööndisse. Visuaalselt on seotud Pirita Olümpiaspordikeskuse kompleksiga, kuid ei jää hoonete kaitsevööndisse (Skeem 4). Vanalinna vaate säilimine on oluline vaatesuunal rannalt vanalinna poole ei ole otseselt seotud Pirita rannametsa ruumiliste arengutega. Vaadetes vanalinnast ei ohusta Pirita rannametsa ruumiline areng vaatelisust vanalinna poolt, kui rannamets säilib.

Skeem 4. Tallinna vanalinna MKA kaitsevöönd Pirita rannametsa suhtes (Maa-ameti avalik kaardirakendus <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/> (külastatud 05.12.2020)).

²⁸ <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=2589>

Uuringuala jääb Tallinna lahe ranna või kalda piiranguvööndisse ja seda läbivad Teesuuoja (VEE1400006)²⁹ ja Mähe oja (VEE1400005)³⁰, millele kehtivad ette nähtud ranna- või kalda piiranguvööndid (Skeem 5).

Skeem 5. Pirita rannametsas kehtivad kitsendused (Maa-ameti avalik kaardirakendus <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/> (külastatud 05.12.2020)).

2.6 Kaitsealune elustik EELIS-e andmetel

EELIS andmetel (kontrollitud 07.06.2021) puuduvad Pirita rannametsas kaitstavad ja ohustatud seene-, sambliku-, sambla-, taime-, linnu-, kahepaikse-, roomaja- ja nahkhiireliigid. Inventeerimisel muid looduskaitsealuseid liike, va ptk 3.1.3 ja 2.7 kirjeldatud rohttaimeliigid, ei täheldatud.

2.7 Kaitsealune taimestik ja VEP-d inventeerimise tulemustel

Eraldistes 5 ja 3 avastati taimestiku inventuuri käigus aas-karukella kasvukohad (*Pulsatilla pratensis*). Aas-karukell kuulub Eestis III kaitsekategooriasse. Taim pole haruldane, aga tema arvukus on vähenenud rohke noppimise ja kasvukohtade vähenemise tõttu.

Lisaks leiti harvade üksikute isenditena Pirita metsa Merivälja poolses rannas luitevallil rand-seahernest (*Lathyrus maritimus*), mis kuulub Eestis III kaitsekategooriasse.

Inventeerimisel otseselt vääriselupaiku ei avastatud. Teatud VEP tunnustega on Mähe oja ja Teesuuoja sanglepikud.

²⁹ <https://keskkonnaportaal.ee/register/body-of-water/8977442>

³⁰ <https://keskkonnaportaal.ee/register/body-of-water/8380540>

2.8 Elustik PlutoF andmebaasi jm avalike allikate järgi

PlutoF andmebaasi järgi on alal registreeritud (vaadatud 20.07.2021):

- 16 taimeliiki;
- 1 seeneliik;
- 22 putukaliiki;
- 10 linnuliiki;
- 21 muud liiki (fauna).

2006 a. MTÜ Tallinna Linnuklubi läbi viidud uuringu kohaselt registreeriti Pirita rannametsas 55 linnuliiki, kellest kuni 26 liiki alal pesitsevad³¹.

2007. a koostatud Pirita linnaosa üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine³² viitab Pirita rannametsas järgmiste III kaitsekategooria liikide leiukohtadele:

- tumepunane neiuvaip (*Epipactis atrorubens*);
- roosa merikann (*Armeria maritima subsp. elongata*);
- aas-karukell (*Pulsatilla pratensis*).

Välitöödel 2021 a suvel neist esimest kahte ei leitud.

C. Väärtused, ohud ja kaitse-eesmärgid

3 Taimestik, mets

3.1 Kasvukohatüübid, rohttaimestik

3.1.1 Üldkirjeldus

Pirita metsa moodustavad nõmme- ja palumännikutega kaetud rannaluided Pirita ja Merivälja vahel. Luitemännik on keskealine kuni eakas, merepoolses metsas alusmets valdavalt puudub ja kiduras rohurindes kasvavad pea ainult võnk-kastevars, punane aruhein, palu-härghein, longus-põisrohi ja harilik kuldvits. Merivälja tee poolses küljes koosneb alusmets noortest pihlakatest, vahtrateist ja toomingatest. Palju on ka vaarikat, magesõstart, harilikku kuslapuud, aga ka läikivat tuhkpuud, punast sõstart ja viirpuid. Rohurindes on siin tavalisemad metsmaasikas, külmamailane, kerahein, harilik jänesesalat, sarik-hunditubakas, leseleht, võnk-kastevars ja maikelluke.

Pirita metsa keskosas on suurtel aladel alusmets eemaldatud ja alustaimestikule annavad ilmet puude-põõsaste kannuvõsud, mis annavad kogu metsaalusele raiesmikulaadse ilme. Paranenud valgustingimuste ja vabanenud toitainete tõttu kasvavad kannuvõsude vahel lopsakalt ka nt vereurmarohi, kõrvenõges, maamõõl, punane pusurohi, ahtalehine nurmikas ja kerahein.

Pirita metsa läbivate Teesuu ja Mähe ojade (– vt Skeem 6) ja vähemate umbkraavide kallastel kasvavad eakad sanglepad, alustaimestikuga aga angervaks, naistesõnajalg, karvane pajulill, parthein, ussilill, harilik nurmikas, kerahein, valge kastehein, metskõrkjas, roomav tulikas ja varsakabi.

Luitemänniku merepoolsesse serva on liivade kinnistamiseks istutatud pajusid (härmpaju, rabe remmelgas). Pirita jõe poolne ala ja endise rannahoone ümbrus on muu metsaga võrreldes oluliselt

³¹ Tallinna rohealade linnustik. Aruanne 2006. MTÜ Tallinna Linnuklubi, Tallinn; lk 24

³² Pirita linnaosa üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne. OÜ E-Konsult, Tallinn; lk 40

suurema inimõjuga. Inimõju, eriti aga tallamine on intensiivsem merepoolses metsas, kus alustaimestik on juba looduslikult kuivem ja kiduram. Rannavalli tagusel alal hakkavad silma mitmed seemnest tärganud noored õuna-, pirni-, ploomi- ja kirsipuid. Läbi metsa Piritalt Meriväljale kulgevast kergliiklusteest maa poole jääv metsaosa on väiksema koormusega ja looduslikuma ilmega.

Pirita metsa Merivälja poolses rannas on luitevallidel paiguti säilinud ka loomulikku taimkatet – põldpuju, punane aruhein, vareskaer, rand-seahernes, sirplutsern, kurdlehine kibuvits, merihumur, merisinep.

3.1.2 Kasvukohatüübid

Valdavateks kasvukohatüüpideks on pohla ja jänesekapsa-pohla tüübid. Vähem leidub angervaksa ja sambliku tüüpi. Samas on väga paljudes eraldistes kasvukohatüüp varieeruv, olles põhjustatud maapinna kõrguste erinevustest põhjustatud veerežiimi erinevustest. Eriti suur varieeruvus on ojade kaldaalasil kirjeldavates eraldistes, kus kõrguste erinevused on suured. Põhiliselt angervaksa kasvukohatüüpi sisaldavates piklikes ojakallaste eraldistes leidub üleminekuid kaldakõrgendike suunas kuni pohla kasvukohatüübini, eraldiste mereäärsetes otstes kuni sambliku kasvutüübini.

Kasvukohatüüpide üleminek suurema mullaviljakuse poole on suunaga merest eemale. Sõiduteede ääres on naadi kasvukoha tüübile iseloomulikke alasid koos indikaatorliigi, naadi rohke esinemisega. Vahepealsetele aladele jäävad pohla ja jänesekapsa kasvukohatüüpide alad koos nendevaheliste sujuvate üleminekualadega. Need kasvukohatüübid on hea tallamiskindlusega. Seal olevad jalgrajad pole erosiooni põhjustanud.

Üksikutes madalamates sulglohkudes sõiduteede ääres on väikesed alad angervaksa kasvukohatüüpi koos iseloomuliku niiske mulla ja sellel kasvavate lehtpuudega (haab, sanglepp, kask). Angervaksa kasvukohatüüp esineb ka ala läbivate ojade kallastel (eraldised 7 ja 13 – vt Skeem 6). Lisaks on angervaksa kasvukohatüübi tunnustega väga väikesed kitsad alad eraldises nr 2, kus on kevadise suurvee ajal toimub pinnavee äravool mere suunas. Väga väikese pindala tõttu pole need eraldi plaanimaterjalile märgitud ning on arvatud eraldise nr 2 koosseisu. Nendel madalatel kohtadel kasvavad märja mulla indikaatorliigina sanglepad.

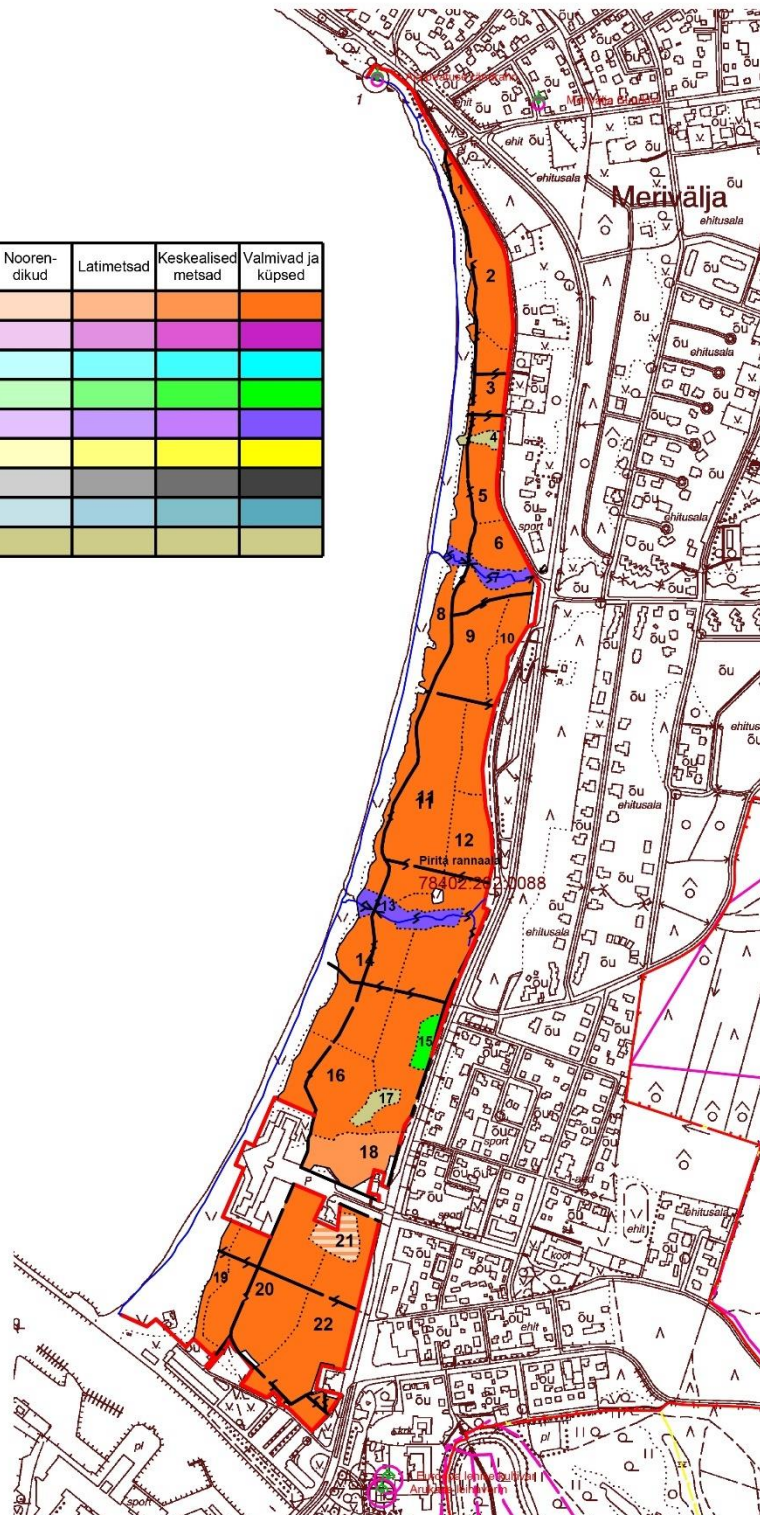
Kaldaäärne puistuosa rannaäärsest kergliiklusteest kuni liivase rannaalani on praktiliselt kogu ulatuses sambliku kasvukoha tüübina klassifitseeritav. Algab see ranna pool teed alates 3. eraldise algusest ja ulatub 16. eraldise lõpuni.

Kasvukohatüübid on esitatud joonisel 1, puistu plaan vt Skeem 6.

Tabel 3. Järve metsa metsamaa jagunemine kasvukohatüüpide järgi hektarites.

Kasvukohatüübid	Enamuspuuliik					Kokku		
	Ma	Va	Ja	Hb	Lm	ha	%	keskm bon
Angervaksa			0,16	0,30	1,05	1,51	4,6	2,0
Jänesekapsa-pohla	7,61	0,26				7,87	23,9	2,0
Pohla	22,42					22,42	68,1	2,8
Sambliku	1,14					1,14	3,5	4,0
Kokku:	31,17	0,26	0,16	0,30	1,05	32,94	100,0	2,6

Puuliik	Lagedad alad	Selgusetalad	Nooredikud	Latimetsad	Keskealised metsad	Valmivad ja küpsed
Mänd						
Kuusk						
Kask						
Haab						
Sanglepp						
Hall lepp						
Tamm						
Saar						
Teised						

Skeem 6. Pirita rannametsa puistu plaan.

Tabel 4. Pirita metsa soontaimede liiginimekiri

Nr	Liik Liik ladina keeles	Liik eesti keeles
1	<i>Acer negundo</i>	saarvahter
2	<i>Acer platanoides</i>	harilik vaher
3	<i>Achillea millefolium</i>	harilik raudrohi
4	<i>Actaea spicata</i>	salusiumari
5	<i>Aegopodium podagraria</i>	harilik naat
6	<i>Aesculus hippocastanum</i>	harilik hobukastan
7	<i>Agrostis stolonifera</i>	valge kastehein
8	<i>Alchemilla sp.</i>	kortsleht
9	<i>Alnus glutinosa</i>	sanglepp
10	<i>Alnus incana</i>	hall lepp
11	<i>Alopecurus pratensis</i>	aasrebasesaba
12	<i>Amelanchier spicata</i>	tähktoompihlakas
13	<i>Angelica sylvestris</i>	harilik heinputk
14	<i>Arctium tomentosum</i>	vilttakjas
15	<i>Armoracia rusticana</i>	aedmädarõigas
16	<i>Arrhenatherum elatius</i>	kõrge raikaerik
17	<i>Artemisia campestris</i>	põldpuju
18	<i>Artemisia vulgaris</i>	harilik puju
19	<i>Athyrium filix-femina</i>	harilik naistesõnajalg
20	<i>Barbarea arcuata</i>	kaarkollakas
21	<i>Bellis perennis</i>	harilik kirikakar
22	<i>Berteroia incana</i>	hall kogelearohi
23	<i>Betula pendula</i>	arukask
24	<i>Bromus inermis</i>	ohtetu luste
25	<i>Bunias orientalis</i>	harilik tõlkjas
26	<i>Cakile maritima</i>	liivmerisinep
27	<i>Calamagrostis canescens</i>	sookastik
28	<i>Calamagrostis epigeios</i>	jäneskastik
29	<i>Campanula glomerata</i>	kerakellukas
30	<i>Campanula patula</i>	harilik kellukas
31	<i>Campanula rotundifolia</i>	ümaralehine kellukas
32	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	harilik hiirekõrv
33	<i>Cardamine impatiens</i>	metsjürlill
34	<i>Centaurea jacea</i>	arujumikas
35	<i>Centaurea scabiosa</i>	põldjumikas
36	<i>Cerastium arvense</i>	põldkadakkaer
37	<i>Cerastium fontanum</i>	harilik kadakkaer
38	<i>Cerastium semidecandrum</i>	kevadkadakkaer
39	<i>Chelidonium majus</i>	harilik vereurmarohi
40	<i>Cirsium arvense</i>	põldohakas
41	<i>Convallaria majalis</i>	harilik maikelluke
42	<i>Cotoneaster lucidus</i>	läikiv tuhkpuu
43	<i>Dactylis glomerata</i>	harilik kerahein
44	<i>Deschampsia cespitosa</i>	luhtkastevars
45	<i>Deschampsia flexuosa</i>	võnkkastevars
46	<i>Dryopteris carthusiana</i>	ohtene sõnajalg
47	<i>Dryopteris expansa</i>	laiuv sõnajalg
48	<i>Dryopteris filix-mas</i>	maarjasõnajalg
49	<i>Echium vulgare</i>	harilik ussikeel
50	<i>Elymus caninus</i>	koera-orashein
51	<i>Elymus repens</i>	harilik orashein
52	<i>Epilobium adenocaulon</i>	metspajulill
53	<i>Epilobium angustifolium</i>	ahtalehine põdrakanep

Nr	Liik Liik ladina keeles	Liik eesti keeles
54	<i>Epilobium hirsutum</i>	karvane pajulill
55	<i>Epilobium montanum</i>	mägipajulill
Nr	Liik Liik ladina keeles	Liik eesti keeles
56	<i>Equisetum arvense</i>	põldosi
57	<i>Equisetum pratense</i>	aasosi
58	<i>Erysimum cheiranthoides</i>	põldharakalatv
59	<i>Euonymus europaea</i>	harilik kikkapuu
60	<i>Festuca arundinacea</i>	roogaruhein
61	<i>Festuca pratensis</i>	harilik aruhein
62	<i>Festuca rubra</i>	punane aruhein
63	<i>Filipendula ulmaria</i>	viltjalehine angervaks
64	<i>Filipendula vulgaris</i>	angerpist
65	<i>Fragaria vesca</i>	metsmaasikas
66	<i>Fraxinus excelsior</i>	harilik saar
67	<i>Galium album</i>	valge madar
68	<i>Galium aparine</i>	roomav madar
69	<i>Galium boreale</i>	värvmadar
70	<i>Galium verum</i>	hobumadar
71	<i>Geranium pratense</i>	aaskurereha
72	<i>Geranium robertianum</i>	haisev kurereha
73	<i>Geranium sylvaticum</i>	metskurereha
74	<i>Geum urbanum</i>	maamõõl
75	<i>Glechoma hederacea</i>	harilik maaajalg
76	<i>Glyceria fluitans</i>	harilik parthein
77	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	harilik kolmissõnajalg
78	<i>Helictotrichon pubescens</i>	aaskaerand
79	<i>Hieracium umbellatum</i>	sarik-hunditubakas
80	<i>Honkenya peploides</i>	merihumur
81	<i>Hypericum maculatum</i>	kandiline naistepuna
82	<i>Hypochaeris maculata</i>	veishein
83	<i>Impatiens noli-tangere</i>	örn lemmalts
84	<i>Impatiens parviflora</i>	väikeseõiene lemmalts
85	<i>Knautia arvensis</i>	harilik äiatar
86	<i>Lamium album</i>	valge iminõges
87	<i>Lapsana communis</i>	harilik linnukapsas
88	<i>Lathyrus pratensis</i>	aasseahernes
89	<i>Leontodon hispidus</i>	kare seanupp
90	<i>Leymus arenarius</i>	liivvareskaer
91	<i>Linaria vulgaris</i>	harilik käokannus
92	<i>Lolium perenne</i>	karjamaaraihein
93	<i>Lonicera xylosteum</i>	harilik kuslapuu
94	<i>Lotus sp.</i>	nõiahammas
95	<i>Luzula pilosa</i>	karvane piiphein
96	<i>Lysimachia thyrsiflora</i>	ussilill
97	<i>Lysimachia vulgaris</i>	harilik metsvits
98	<i>Maianthemum bifolium</i>	leseleht
99	<i>Malus domestica</i>	aedõunapuu
100	<i>Medicago falcata</i>	sirplutsern
101	<i>Medicago lupulina</i>	humallutsern
102	<i>Melampyrum nemorosum</i>	harilik härghein
103	<i>Melampyrum pratense</i>	paluhärghein
104	<i>Melampyrum sylvaticum</i>	metshärghein
105	<i>Moehringia trinervia</i>	harilik võsalill
106	<i>Mycelis muralis</i>	harilik jänesealat
107	<i>Myosotis sylvatica</i>	metslõosilm

Nr	Liik Liik ladina keeles	Liik eesti keeles
108	<i>Oxalis acetosella</i>	harilik jänesekapsas
109	<i>Padus avium</i>	harilik toomingas
110	<i>Paris quadrifolia</i>	harilik ussilakk
111	<i>Pastinaca sylvestris</i>	harilik moorputk
112	<i>Phalaris arundinacea</i>	päideroog
113	<i>Phleum pratense</i>	põldtimut
114	<i>Pilosella sp.</i>	karutubakas
115	<i>Pimpinella saxifraga</i>	harilik näär
116	<i>Pinus sylvestris</i>	harilik mänd
117	<i>Plantago lanceolata</i>	süstlehine teeleht
118	<i>Plantago major</i>	suur teeleht
119	<i>Poa angustifolia</i>	ahtalehine nurmikas
120	<i>Poa annua</i>	murunurmikas
121	<i>Poa nemoralis</i>	salunurmikas
122	<i>Poa palustris</i>	soonurmikas
123	<i>Poa trivialis</i>	harilik nurmikas
124	<i>Polygonum arenastrum</i>	harilik linnurohi
125	<i>Populus sp.</i>	pappel
126	<i>Populus tremula</i>	harilik haab
127	<i>Prunus cerasifera</i>	haraline ploompipuu
128	<i>Prunus cerasus</i>	hapu kirsipuu
129	<i>Pulsatilla pratensis</i>	aaskarukell
130	<i>Pyrola minor</i>	väike uibuleht
131	<i>Pyrus communis</i>	harilik pirnipuu
132	<i>Quercus robur</i>	harilik tamm
133	<i>Ranunculus acris</i>	kibe tulikas
134	<i>Ranunculus polyanthemus</i>	mitmeõiene tulikas
135	<i>Ranunculus repens</i>	roomav tulikas
136	<i>Ribes alpinum</i>	mage sõstar
137	<i>Ribes rubrum</i>	punane sõstar
138	<i>Rosa glauca</i>	punalehine kibuvits
139	<i>Rosa majalis</i>	metskibuvits
140	<i>Rosa pimpinellifolia</i>	näärelehine kibuvits
141	<i>Rosa rugosa</i>	kurdlehtine kibuvits
142	<i>Rosa subcanina</i>	kutsikkibuvits
143	<i>Rubus caesius</i>	põldmurakas
144	<i>Rubus idaeus</i>	harilik vaarikas
145	<i>Rumex acetosa</i>	hapu oblikas
146	<i>Rumex acetosella</i>	väike oblikas
147	<i>Rumex confertus</i>	hobuoblikas
148	<i>Rumex longifolius</i>	koduoblikas
149	<i>Rumex thyrsiflorus</i>	aasoblikas
150	<i>Salix caprea</i>	raagremmelgas
151	<i>Salix daphnoides</i>	härmpaju
152	<i>Salix fragilis</i>	rabe remmelgas
153	<i>Sambucus racemosa</i>	punane leeder
154	<i>Saponaria officinalis</i>	harilik seebilill
155	<i>Scirpus sylvaticus</i>	metskõrkjas
156	<i>Scrophularia nodosa</i>	harilik sealõuarohe
157	<i>Sedum acre</i>	harilik kukehari
158	<i>Senecio jacobaea</i>	volmeristirohi
159	<i>Silene dioica</i>	punane pusurohi
160	<i>Silene nutans</i>	longus põisrohi
161	<i>Solidago virgaurea</i>	harilik kuldvits
162	<i>Sorbus aucuparia</i>	harilik pihlakas

Nr	Liik Liik ladina keeles	Liik eesti keeles
163	<i>Sorbus intermedia</i>	pooppuu
164	<i>Stellaria graminea</i>	orastähthein
165	<i>Stellaria holostea</i>	metstähthein
166	<i>Stellaria media</i>	vesihein
167	<i>Stellaria nemorum</i>	salutähthein
168	<i>Swida stolonifera</i>	võsundkontpuu
169	<i>Symphoricarpos albus</i>	harilik lumimari
170	<i>Tanacetum vulgare</i>	harilik soolikarohi
171	<i>Thlaspi arvense</i>	põldlitterhein
172	<i>Tilia cordata</i>	harilik pärn
173	<i>Trientalis europaea</i>	harilik laanelill
174	<i>Trifolium arvense</i>	kassiristik
175	<i>Trifolium medium</i>	keskmise ristik
176	<i>Trifolium pratense</i>	aasristik
177	<i>Trifolium repens</i>	valge ristik
178	<i>Ulmus glabra</i>	harilik jalakas
179	<i>Vaccinium myrtillus</i>	harilik mustikas
180	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	harilik pohl
181	<i>Valeriana officinalis</i>	harilik palderjan
182	<i>Veronica chamaedrys</i>	külmamailane
183	<i>Veronica officinalis</i>	harilik mailane
184	<i>Veronica spicata</i>	kassisaba
185	<i>Viburnum opulus</i>	harilik lodjapuu
186	<i>Vicia cracca</i>	harilik hiirehernes
187	<i>Vicia sepium</i>	aedhiirehernes
188	<i>Viola canina</i>	koerkannike
189	<i>Viola rupestris</i>	nõmmkannike

3.1.3 Inventeerimisel leitud kaitsealused liigid

Välitööde käigus leiti uurimisalalt 189 liiki kõrgemaid soontaimi (inventeeritud soontaimede nimekiri vaata Tabel 4). Kaitstavaid taimeliike leiti Pirita metsast kaks – aas-karukell (*Pulsatilla pratensis*) ja rand-seahernes (*Lathyrus maritimus*), mõlemad III kaitsekategooria.

Aas-karukell kasvab Pirita metsa keskosa merepoolsel serval. Kasvutingimustele vastavalt on taimed suhteliselt kidurad, üksikud neist on siiski õitsenud ja viljunud. Rand-seahernes kasvab üksikute isenditena Pirita metsa Merivälja poolses rannas on luitevallil.

Mõlemad kaitsealused liigid vajavad oma kasvualal püsimiseks mõõdukaid häiringuid. Aas-karukella ja rand-seaherne populatsioonide looduskaitseline seisund on rahuldav või hea ja nende kaitseks pole Pirita metsas vaja täiendavaid meetmeid ette võtta.

Leitud kaitsealused taimed on esitatud joonisel 1 ja tööle lisatud digitaalses andmefailis.

3.2 Puistu

Pirita rannamets paikneb Merivälja tee ning Mähe-Kaasiku tee ja mere vahel alates Pirita jõest kuni Ranniku teeni. Ala suuruseks on 42,59 ha, millest metsad moodustavad 32,45 hektarit. Pirita rannametsa metsainventeerimine tehti ainult katastritunnusel 78402:202:0088 üldpindalaga 42,59 ha, kuna teistel skeemil esitatud aladel mets praktiliselt puudub. Merivälja tee 33 (katastritunnus 78402:202:0067, sihtotstarve ärimaa) kinnistul on juba ehitusala, Mähe-Kaasiku tee T2 (katastritunnus 78402:204:0137) ja Merivälja tee T3 (katastritunnus 78402:202:0066) on aga transpordimaad.

Inventeeritud metsa pindala on 32,94 ha. Valdava osa rannametsast moodustavad 100-120 aastased pohlamännikud, kohati väga tihedad ja suure tagavaraga (kuni 400 tm hektaril). Vähesel määral on tehtud sanitaarraied ja kohati raiutud ka alusmetsa võsa.

Metsaosa läbivad idast läände Mähe ja Teesuu ojad, mõlema oja kaldal kasvavad kitsad (kohati 10-15 m laiused) sanglepikud. Mõned sanglepad on väga jämedad (60-70 cm läbimõõduga), kuid need sobivad suurepäraselt oja kallastele ja tuleks vaatamata tüvemädanikule tingimata säilitada. Merivälja poolses otsas on ka mõned vanade kraavide kohad või sulglohud, kus kasvavad põhiliselt väikeste gruppidega lehtpuud.

Puistu kirjeldus vt lisa 2, puistu plaan vt Skeem 6 ja joonis 1.

3.3 Pirita rannametsa taimeistiku väärtused, kaitse-eesmärgid, ohud ja meetmed väärtuste säilitamiseks

Pirita ranna tüüpiliseks probleemiks on merega seotud pinnase äraanne, mille leevendamiseks istutati ka mets ning millega seotud taristut arendati 1930-tel ning on planeeritud arendada ka 2020. a vastu võetud detailplaneeringu kohaselt. Probleemi mainitakse peaaegu kõigis Pirita rannametsa puudutatavates varasemates töödes. Puittaimede säilimine ja põõsarinde arendamine liivaala piiril on seejuures võtmetähtsusega.

Teiseks oluliseks probleemiks on tallamine. Luitemänniku koormustaluvus on 1-2 inimest hektari kohta; Pirita rannamänniku koormustaluvus on kaugelt ületatud, mida näitavad pinnase ja taimeistiku kahjustused³³ ja külastuste arv³⁴. Suure kasutuskooormuse tõttu on kogu puisturiba rannäärse kergliiklustee ja mere vahel erodeerinud ja rohttaimeistik suuresti tallatud (eriti eraldised 8, 16 ja 19) põhjustades rohurinde kadumise ja luidete pinnaerosiooni. Kohati on juured seetõttu paljandunud, puujuurte tallamisest tekkinud kulumist esineb eriti 16. eraldises. Vaatamata pehmele ja seega kõndimisel liikuvale liivale sambliku kasvukohatüübis. Erosiooniprobleem on süvenenud seoses kergliiklustee ehitamisega tee nõlvadel. Erodeerumist põhjustavad ka teest ebamõistlikult kaugele paigaldatud prügikastid, mis sageli asuvad nõlval ning mille juurde minekuks tuleb astuda teelt välja teekatteta alale.

Üheks tulevikus tõsiseks muutuda võivaks probleemiks, millega tuleb kindlasti enne kevadet tegeleda, on seikluspargi ronimisrajad, mis paiknevad valdavalt 16. ja 18. eraldises. Probleemiks on ronimisplatvormide, trosside jne kinnituskohad puudel, mis tuleb kindlasti tüvedel edasi tõsta igal aastal. Puutüved kasvavad jämedamaks igal suvel. Praegu on näha, et vaid osad kinnitused on varasemalt edasi tõstetud. Kõitest ja platvormidest ronimisrajad peavad olema kinnitatud tugevalt tüvedele, see on paratamatu turvalisusnõue. Samas ei saa tüvi kasvada trossi ja tüve vahele pandud puhver-klotside all. Kasv toimub seetõttu klotside vahel. Sellega muutuvad tüvede läbilõikekohad ümmarguse kuju asemel sakiliseks ning koor võib saada surve all olnud kohtades kahjustatud. Kui muuta igal aastal puhver-klotside asukohti, peaks olema võimalik tüvede kahjustumist vähendada. Kindlasti tuleks vältida kinnitusklotside ümbertõstmist samal kõrgusel, nihutades kõiki klotsi sinna, kus olid enne klotside vahed. Sellisel juhul saaks kahjustada ka elus koor, mis siiani on võimaldanud

³³ Pirita linnaosa üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne. OÜ E-Konsult, Tallinn; lk 67, 68

³⁴ https://www.adaur.ee/pirital-arutatakse-rannaala-detailplaneeringut/?doing_wp_cron=1626853060.3639891147613525390625

puu elutegevust. Klotside all olnud ja survest taastuma hakkav koor ei pruugi piisavalt täita juhtkoe funktsiooni kohe vahetult peale klotside eemaldamist. Seetõttu on oht, et puud võivad kuivada.

Puu kasvu selgituseks: puu koore tüvelähedastes kihtides toimub elutegevuseks vajalik mahlavool (võras sünteesitud orgaanilise aine laskuv vool, mis toidab tüve eluskudesid ja puu juuri ning juurtest tõusev, mineraalne sisaldav mahlavool). Kui juured pikemaks ajaks toitaineteta jäävad, võib puu kuivada.

Lisaks eelnevale täheldati järgnevalt loetletud probleeme.

- Eraldises 2 olid 2020. a sügisel sõidutee äärtes parkivad autod erodeerinud tugevasti pinnast – on tekkinud suured mudased lohud, milles vihmaga on lombid. Vesi ei saa tee pealt ära valguda, sest tee servas on pinnas teepinnast kõrgem. 2021. a kevadel oli enamus auke täidetud sõelmetega, mistõttu võib eeldada, et probleem mõneks ajaks on lahendatud.
- Hajusalt esineb koorepõletikuga mände (eraldised 12, 22). Kraavikallastel kasvavatel lehtpuudel on tüvemädanikke. Rannaäärse kergliiklustee äärsetel puudel esineb juurekaelavigastusi, üksikpuudel on vandalismist mehaanilisi vigastusi.
- Ranna kergliiklustee ehitamisega on eraldises 4 looduslik veevool ilmselt sulgunud. Kergliiklustee alune truup on mullaga ummistatud, kuid teine ots on sellel truubil hoopis pinnase sees. Seega ei aita truubi puhastamine, sest see truup ei vii kuhugi.
- Metsaalal on tehtud võsa raie, et ilmselt hoida vaateid avatuna. Võsa raie võib olla vajalik vaadete avamiseks, kuid samas vähendab metsalindude elu ja varjupaiku. Pigem tuleks ka alusmetsa raiumist piirkonniti vältida või mitte teha lausaliselt.
- 14. eraldise kõrval vahetult liivaranna piiril on hooldatud raberemmelgad. 16. eraldise kõrval on remmelgad veel hooldamata ja mõnel pool mujalgi rannajoonel, seal võiks ka võrade hooldust teha ja kuivad oksad välja võtta – saab ilusam.

Foto 9. Erodeerunud paralleelne rada kergliiklusteega metsa keskosas.

Foto 10. Tallamisest kahjustatud aluspinnas rannaäärses puistuosas uuringuala keskosas.

Foto 11. Erodeeritud pinnasetee metsa põhjaosas.

Foto 12. Erodeeruvad kergliiklustee nõlvad HK ala lõunaosas.

Foto 13. Parkimisest mudastunud teeserv ala Mähe-Kaasiku tee servas 2020. a sügisel.

Foto 14. Pirita seikluspargi lõunaosa.

Foto 15. Sissekasvavad trossikinnituse näide Pirita seikluspargist.

Foto 16. Liiga hõredaks tehtud alusmets HK ala põhjaosas.

Väärtused/kaitse-eesmärgid:

- Pirita rannamets kinnistab lited ja takistab mere deflatsiooni;
- Pirita rannamets on piirkondliku miljöö lahutamatu osa;
- puistu on mürapuhvriks (Merivälja teelt) Pirita ranna kasutajatele;
- puistu on oluline elupaikade pakujana;
- Pirita rannamets on oluline rohestruktuuri osa linna rohevõrgustiku sidususe tagamisel Kadrioru ja Pirita jõe oruga seotud metsamassiivide vahel;
- leitud kaitsealuste taimeliikide kaitse.

Ohud/probleemid:

- suurest kasutuskooormusest tulenev tallamine ja sellega seotud erosioon ning alustaimestiku kadumine;
- järelkasvu raiega kaob põõsarinne ja kaovad elupaigad (oht „ülehooldusele“);
- puistus esineb vähemal määral patoloogilisi kahjustusi;
- kaitsealuste liikide kadumine tallamisest ja noppimisest (karukell) tulenevalt;
- puittaimede kahjustumine taristust.

Meetmed:

- detailplaneeringukohaste tegevuste järk-järguline elluviimine eesmärgiga kanaliseerida kasutajate liikumine ja tegevuskohad ettevalmistatud pinnakattega aladele vähendamaks tallamisest tingitud kasutuskooormuse mõju; puistus olevate „isetekkeliste“ suuremate radade katmine puiduhakke või koorepuruga, et kanaliseerida tervisesportijate liikumist konkreetsetele radadele, liikumisradade tähistamine ja täiendavatest võimalustest ka kasutajate teavitamine (infotahvlid); kõige erosioonialtimate kergliiklusteede nõlvade

kindlustuslahenduste välja töötamine ja juurutamine, eelistades taimestamist; soovitatavalt välja töötada probleemistikku komplekselt käsitlev projekt;

- alusmetsa ja loodusliku uuenduse raie vähendamine eesmärgiga tagada rohkem elupaiku, suurendada koosluste isetasakaalustamise võimet ning vähendada Merivälja teelt lähtuvat müra; järelkasvu eemaldamisel vähendada järelkasvu raiet Merivälja tee ja ranna vahelises metsaosas vähemalt 100 m laiusel ribal (tee servast arvates mere poole) Jõesuu teest kuni Mähe tee otsani arvestades alljärgnevat:
 - raiel säilitada alusmetsa põõsarinne: kuslapuud, magesõstrad, kibuvitsad jt põõsad;
 - säilitada loodusliku häilud;
 - säilitada enamuses eelpoolviidatu puisturibas gruppide ja üksikpuudega pihlakad, tammed, vahtrad, kui grupe/üksikpuule on tagatud kasvuruum;
 - tänavapoolses puisturibas 20...30 m ulatuses (täna servast) raiet mitte teha;
- järelkasvu võib osaliselt raiuda mere ja rannaga paralleelselt oleva kergliiklustee vahelisel alal ning Merivälja teelt ranna poole siirduvate kergliiklusteede servadest tee servast kui 10 m ulatuses;
- patoloogiliste kahjustustega metsaosades viia läbi sanitaarraie kuivanud puude eemaldamiseks; eemaldada kergliiklusteede servadele lähemal kui 25 m kasvavad jalal kuivanud puud; jämedamad tüveosad võib jätta lamapuiduna metsa alla;
- kergliiklusteede võrgustiku arendamise suunata liikumisrajad kaitsealuste taimede kasvukohtadest eemale;
- taristuga seotud puudele (eeskätt seiklusrada, kuid ka tegevuskohtadega seotud puud) tagada meetmed (nõuda operaatoritelt meetmete tagamist) tüvede ja juurestiku kahjustamise vastu.

Üldise meetmena võiks soovitada infotahvlite täiendamist või ka uute lisamist infoga, kus tutvustatakse Pirita rannametsa kui kooslust ning teavitatakse ja tuuakse välja põhjused, miks metsaalust ei peaks tallama.

3.4 Muu elustik

2007 a KSH aruandes³⁵ on viidatud sellele, et Puki tee, Lauri tee, Andrekse tee uusehitised on ala ühenduskoridorid teiste Pirita rohealadega läbi lõiganud, nii et loomad nagu näiteks metskitsed satuvad nendes uusehitiste piirkondades majade vahele. Probleemi põhjuseks on Kloostrimetsaga seotud loomadele turvaliste rohekoridoride puudumine.

Eelnevaga seotud probleemiks on ka järelkasvu ja alusmetsa liiga ulatuslik raie, mis teeb metsa „lähbipaistvaks“, kaotab loomadele varjevõimalused ning vähendab lindude pesitsusvõimalusi.

Väärtused/kaitse-eesmärgid:

- liigirikas elustik tagab kogu metsa efektiivsema taastumise ja tasakaalustumisvõime tulenevalt inimtegevuste kahjulikest mõjudest;
- liigirikkam, metsailmeline mets moodustab ka visuaalselt kaunima ja elamuslikuma keskkonna inimestele.

³⁵ Pirita linnaosa üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne. OÜ E-Konsult, Tallinn; lk 71

Ohud/probleemid:

- kasutuskoormuse suurenemine ja intensiivne järelkasvu eemaldamine vähendab elupaiku ja tõrjub välja paljud eluvormid.

Meetmed:

- vältida alusmetsa raiumist³⁶;
- soodustada põõsarinde kasvu; kui raiumine on möödapääsmatu (sanitaarraie), siis tuleb töö lähtuda põhimõttest, et linnustiku jaoks omavad alusmetsa raiest puutumatud piirkonnad, nõ saarekesed, rohkem väärtust kui ühtlaselt hõrendatud alusmets. Mitmete laululindude pesitsemine on otseselt sõltuvuses alusmetsa olemasolust³⁷.
- lindudele täiendavate pesitsusvõimaluste loomiseks võib paigaldada pesakaste.

Foto 17. Võsased Teesuuoja kaldad on lindudele heaks pesitsuskohaks.

³⁶ Op cit lk 72-73

³⁷ Op cit lk 72-73

Foto 18. Oletatavasti musta kärbsenäpi emaslind Teesuuoja lähedal.

4 Hooned ja rajatised

4.1 Hooned

Hoolduskava hooneid ja tehnorajatisi ei käsitle.

4.2 Teed

Metsa on rajatud heas korras asfaltkattega teed, mille hoidmiseks tuleb tagada jooksev hooldus vastavalt Tallinnas kehtivatele nõuetele (Tallinna haljastute hoolduse nõuded)³⁸. Probleemsed on erodeerivad nõlvad kergliiklusteede ääres (nii rannaga paralleelne tee, kui sellega ristuvad teed). Metsa on sisse tallatud mitmeid jalgradu.

Väärtused/kaitse-eesmärgid:

- kattega optimaalsetel trajektooridel asuvad teed aitavad kanaliseerida alal liikumist ja vähendada tallamiskoormust;
- metsasisesed rajad pakuvad võimalusi erinevate marsruutide valikuks.

Ohud/probleemid:

- teede nõlvade ja mereäärsete isetekkeliste radade erosioonist kahjustatud alad laienevad;
- taristu ja tõmbepunktide arendamisel tallatakse metsa sisse uusi radu, mille tulemusel hävib täiendavalt alustaimestikku ja tekib täiendav erosioon;
- uue teetaristu arendamisel on oht halvasti planeeritud ehitustegevusega piirkondlikke erosiooniprobleeme võimendada ja kahjustada taimestikku.

Meetmed:

³⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/416042013031>

- pinnata hakkepuidu vm sarnasega osa isetekkelisi metsaradu ja luua vastav teavitus- ning viidasüsteem, et suunata inimesi ettevalmistatud radadele metsaaluse juhutallamise vähendamiseks;
- jätkata kattega teede regulaarset hooldust; liikluse paremaks kanaliseerimiseks olemasolevatele teedele võib ette näha probleemkohtadesse püsipiirded; vajalik oleks tuua prügikastid jm metsa alla paigaldatud taristu tee servadesse või rajada nendeni tugevdatud pinnaga juurdepääsuteed;
- ette näha probleemsete teeäärsete nõlvade kindlustamine, vajadusel piirata ajutiselt liikumine tallamisest kahustatud pindadele, et seal saaks loomulik taimestik taastuda;
- taristu arendamisel lähtuda olemasolevatelt teedelt optimaalsetest juurdepääsudest, et vähendada uute teede ehitamise vajadust.

Erosiooniprobleemide lahendamiseks on otstarbekas koostada probleemistikku komplekselt lahendav projekt.

Foto 19. Tee ehituse tagajärjel tugevalt erodeerinud nõlv.

Foto 20. Erosiooni tagajärjel liikuv liiv tekitab deflatsiooni ja raskendab tee hooldust. Probleemsetel lõikudel on vajalik näha ette täiendavad meetmed tee servades erodeerinud alade laienemise peatamiseks.

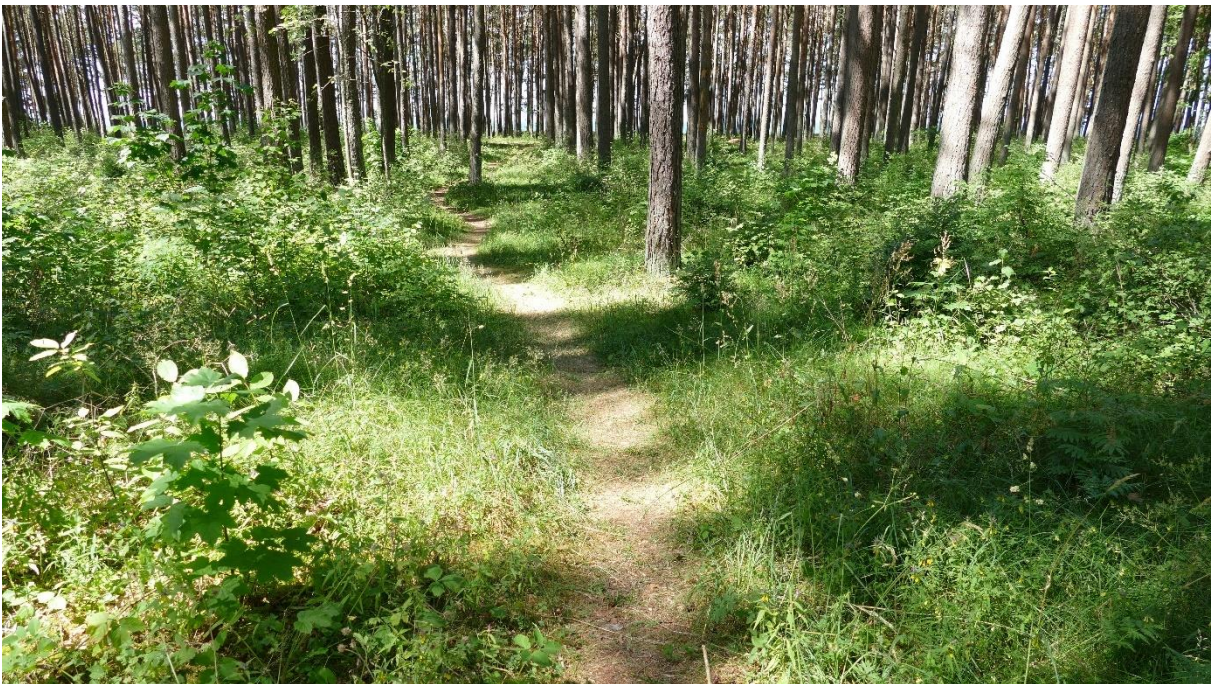

Foto 21. Isetekkeline metsarada puistu keskosas.

4.3 Pargimööbel, väikevormid

Väärtused/kaitse-eesmärgid:

- tulenevalt suurest kasutuskooormusest on vajalik, eriti rannaäärse ala, heatasemelise kasutustaristu olemasolu ja arendamine; kasutustaristuga saab tegevusi ja tegevuskohti

suunata selleks ettevalmistatud aladele ja vähendada seeläbi muudele aladele tekkivaid kahjusid (tallamine, prahistamine, taimestiku hävitamine).

Ohud/probleemid:

- ebaotstarbekalt paigutatud kasutustaristu suurendab tallamist looduslikul pinnasel;
- tualettide vähesus on tekitanud vajadusi kasutada metsaalust tualetina – märke sellest on kogu rannaäärse kergliiklusteega piirnevas metsas;
- isetekkelised tegevuskohad metsas võivad esile kutsuda täiendavate radade tekke ja erosiooni tõttu laieneda.

Meetmed:

- luua vastav teavitus- ning viidasüsteem, et suunata inimesi ettevalmistatud radadele ja tegevuskohtadesse metsaaluse juhutallamise vähendamiseks;
- vajalik oleks tuua prügikastid jm metsa alla paigaldatud taristu tee servadesse või rajada nendeni tugevdatud pinnaga juurdepääsuteed;
- paigaldada suvehooajaks ka metsa rannaala põhjaossa ajutisi tualette või kavandada lisanduv püsitualett (tualetid);
- rajada isetekkeliste spordiplatside asemele olevate platside piires ettevalmistatud spordiväljakud ja neile juurdepääsuteed.

Erosiooniprobleemide lahendamiseks on otstarbekas koostada probleemistikku komplekselt lahendav projekt.

Foto 22. Tee servast ebaotstarbekalt eemale paigaldatud prügikastid kergliiklustee ääres soodustavad lisatallamist ja erosiooni.

Foto 23. Turvaliste jalgrataste parkimise võimaluste nappus sunnib kasutajaid olema „leidlikud“, põhjustades taas lisatallamist.

Foto 24. "Isetekkeline" palliväljak puistu keskosas.

4.4 Jooksev hooldus

Enamuse suuremate probleemide ennetamiseks on primaarne järjepideva pädeva jooksva hoolduse tagamine nii ranna- kui metsaalal vastavalt Tallinnas kehtivale korrale (Tallinna haljastute hoolduse nõuded)³⁹.

Peamiseks ohuks on metsaala alustaimestiku liiga intensiivne hooldus ning rannaäärse metsaosa kahjustuste leevendamise ja taastamise ebatõhusus COVID-olukorraga seostud siseturismi kasvust ja rannaala arendamisest tuleneva kasvukasutuskooormuse suurenemisel.

Peamiseks meetmeks hoolduse optimeerimisel on eelpoolviidatud teede, kasutustaristu ja alusmetsaprobleemidega arvestamine nii hooldusintensiivsuse valikul kui hooldustööde korraldamisel.

Foto 25. Oletatavasti hooldusmasinate poolt „sirgeks“ sõidetud ristmik, kus erosiooni tõkestamiseks on vajalik pöörderaadiuse piires teekatte rajamine ja nõlva kindlustamine.

³⁹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/416042013031>

D. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED

5 Taimestiku hooldustööd

5.1 Tööde tähtsusklassid, hooldusalad

Alljärgnevatel peatükkides on kirjeldatud hooldustöid Pirita rannametsas. Iga peatüki lõpus on näidatud soovitatav tegevuse prioriteetsus alljärgnevast jaotusest lähtuvalt (vt ka seletuskirja osa E):

- esimese tähtsusklassi tegevused – hädavajalikud tegevused, millela kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, need on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevused; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- teise tähtsusklassi tegevused – vajalikud tegevused, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- kolmanda tähtsusklassi tegevused – soovituslikud tegevused – tegevused, mis aitavad kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Hooldustööde teostamise esmaseks eesmärgiks on metsa seisundi hoidmine ja vajadusel parandamine. HK-s ei näidata eraldi hooldusalasid, jooksva hoolduse korraldamisel tuleb lähtuda Tallinna LV määrusest „Tallinna haljastute hoolduse nõuded“⁴⁰, arvestades haldaja poolt Pirita rannametsale määratud hooldusintensiivsuse klassist tulenevate nõuete ja mahtudega. Rannaala teed tuleb hooldada eelviidatud määruse lisa 3 kohaselt.

Soovitatav on teede ääres ja tegevusaladel lähtuda III astme hooldusintensiivsuse nõuetest, mujal IV astme nõuetest.

5.2 Raied, puistu hooldustööd

HK-ga on ette nähtud sanitaarraied (vt lisa 2; Skeem 7) valdavalt patoloogilistel põhjustel (männikoorepõletik, mehaanilised vigastused) eraldistesse 11, 16, 20 ja 22 pindaladega vastavalt 3,91, 2,06, 3,74, 3,24 ha (kokku 12,98 ha). Raiete tegemine võib toimuda vaid ettemärkimise teel, märgitud puud peab raiet teostaja kooskõlastama haldaja esindajaga.

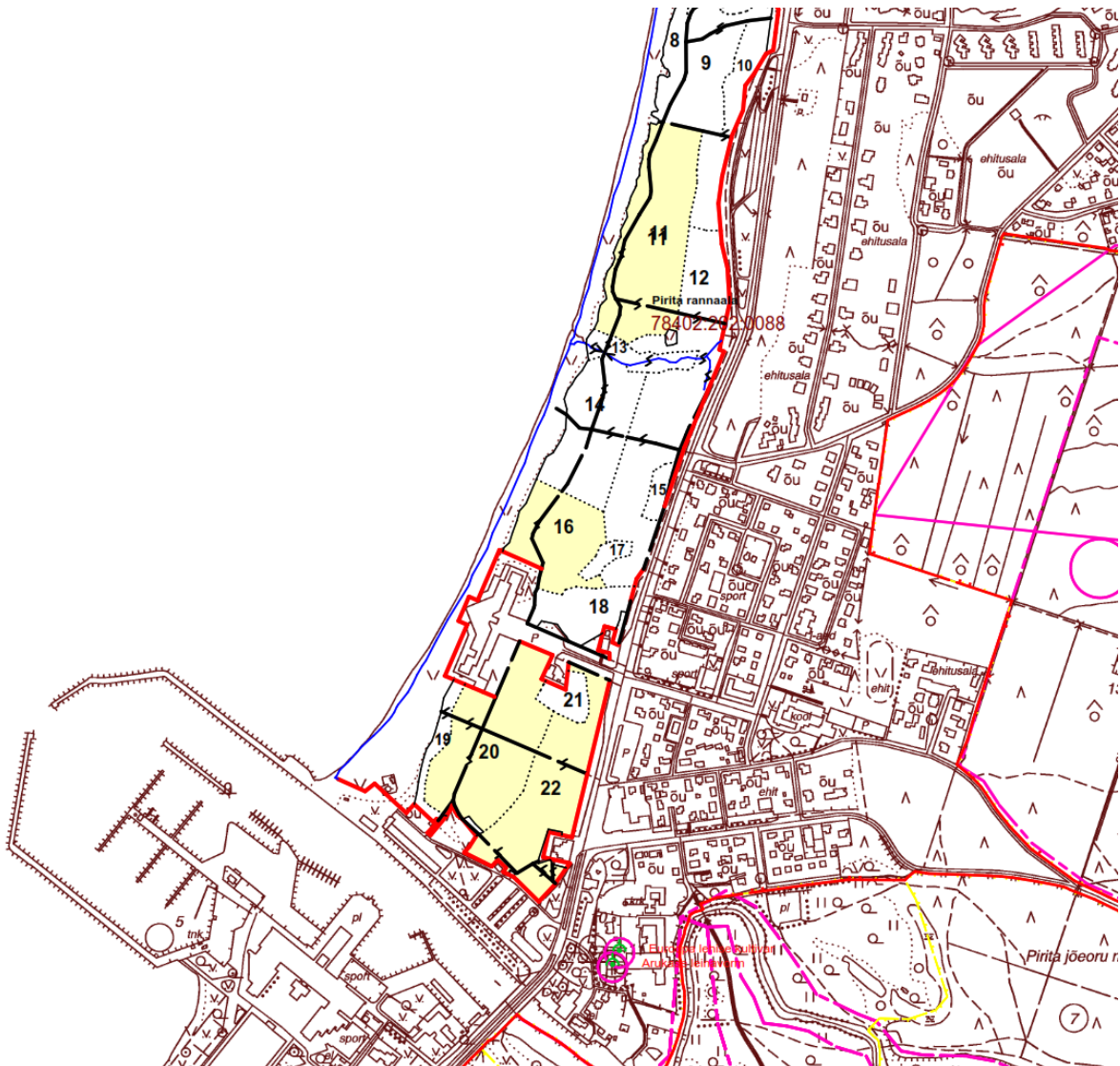
Muud raied on vajalikud eelkõige teede ja tegevusalade lähistel jooksvalt kuivavate või muul viisil ohtlikuks muutvate puude raieks puhkeala kasutusohutuse tagamiseks ning teostatakse jooksvalt vastavalt vajadusele probleemi ilmnemisel.

Kände ei juurita ega freesita (va arvatud juhul, kui känd on ohtlik kasutajatele või selle eemaldamine on vajalik taristu hoolduseks-rekonstrueerimiseks). Üksikute suuremõõduliste (rinnasdiameetriga üle 60 cm) puude kändud võib elustikupuudena tüükana säilitada. Tüüka kõrgus sõltub konkreetse puu eripäradest. Säilitada ei või ohtlike patogeensete liikidega (lamesüsik, juurepess, jännesvaabik jms) jalal kuivanud puid, ega nende osi kõrgete kändude või lamapuiduna.

Raie- ja hooldustööde jääke (oksad, tüved, kändud) ei tohi ladustada kogu mahus roheala territooriumile (va elustikupuudena säilitatavad tüved ja jäme lamapuit) ning tuleb käidelda kohaliku omavalituse poolt ette nähtud korras.

⁴⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/416042013031>

Pirita rannametsa puistu senine hooldus on olnud asjakohane. Puistu hooldus on II tähtsusklassi töö, mille korraldab metsa haldaja.

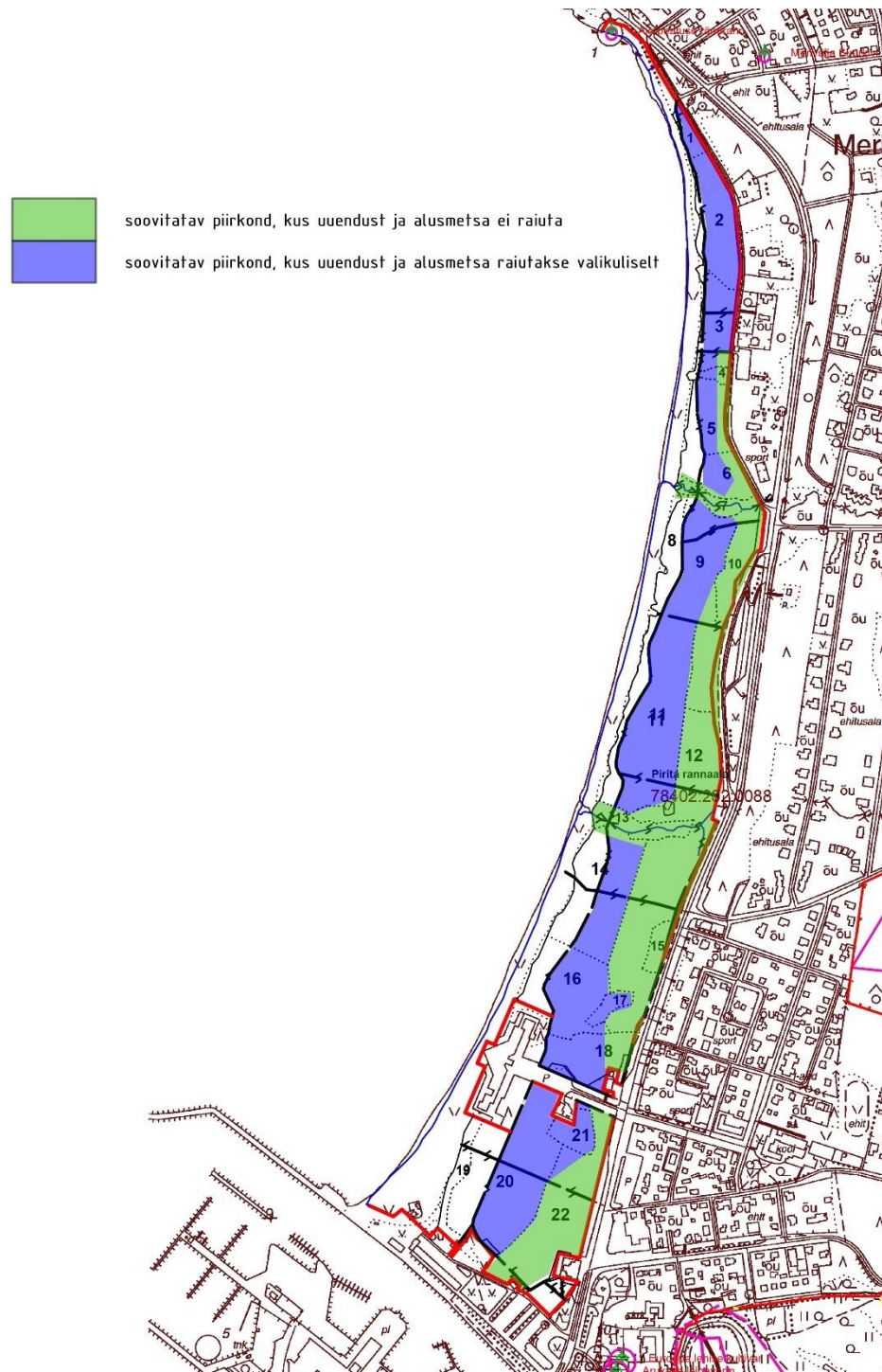
Skeem 7. Eraldised, milles tuleb läbi viia sanitaarraie (vt ka lisa 2).

5.3 Uuenduse ja alusmetsa raie

Pirita rannametsas on soovitatav loodusliku uuenduse raie teha ptk 3.3. kirjeldatud printsiipidel ja Skeem 8 näidatud piirkondades. Ala on tsoonitud kolme ossa:

- rohelisega on näidatud piirkond, kus on soovitatav uuendust mitte raiuda (u 12,9 ha);
- sinisega on näidatud piirkond, kus on soovitatav uuendus raiuda valikuliselt 3...5 a intervalliga (15,6 ha);
- ranna ja kergliiklustee vahelises metsaosas tuleb põõsastikud säilitada, kuid lehtpuude uuenduse võib eemaldada 1...2 aastase intervalliga säilitades noored männid, tammed, vahtrad jt pikemaajalised lehtpuud, mille on tagatud kasvuruum (u 3,95 ha).

Uuenduse raiel tuleb säilitada kõigis piirkondades põõsarinne (sh mage sõstar, kibuvitsad, kuslapuud jt). Põõsastike säilitamine on väga oluline, et ei kaoks lindude pesitsuskohad ning et mets oleks liigendatum rindelisel.

Skeem 8. Rohelisega on näidatud piirkond, kus looduslikku uuendust soovitatavat ei raiuta, sinisega on näidatud loodusliku uuenduse raie valikuliselt järgides ptk 3.3 esitatud põhimõtteid. Mujal võib uuenduse eemaldada vastavalt vajadusel üle 1...3 aasta. Alade piirjooned on soovituslikud.

Võsa raieks ja säilitamist mitteväärivate puude eemaldamiseks on sobivaim aeg lehtedeta periood, kui linnud kevadel veel ei pesitse. Suvel kahjustavad raie tööd lisaks lindude-loomade häirimisele ka rohttaimestikku ja pinnast. Lehtpuude uuenduse eemaldamiseks on sobivaim aeg juulis-augustis - sel ajal raiumine nõrgestab puujuuri ning uued võsud kas ei teki või on vastuvõtlikud talvekülmadele. Valgustingimuste parandamisega hoogustub ka rohttaimestiku kasv, kuid soodsamad tingimused avanevad ka lehtpuude looduslikule uuendusele, mistõttu tuleb võsa raie regulaarselt korrata. Pärast raieid tuleb raiejäätmed puude alt ära viia; põletamine puude all ei ole lubatav.

Lehtpuude uuenduse eemaldamine on II tähtsusklassi töö, mille korraldab haldaja.

5.4 Rohttaimestiku hooldus

Arvestades roheala tüüpi – mets – pole niitmine vajalik mujal, kui kohati 0,5-1,0 m laiusel ribal metsa läbivate kergliiklusteede servades juhul, kui seal kasvav taimestik hakkab segama teede kasutamist. Vajadus ja maht otsustatakse jooksvalt vastavalt hooajale ja vastavalt vajadusele. Metsasiseseid isetekkelisi radasid ei niideta.

Kaitsealused taimed spetsiaalseid kaitsemeetmeid ei vaja.

Niitmine on valikuline III tähtsusklassi töö, mille korraldab haldaja.

5.5 Lehekoristus

Lehekoristus teha ainult kattega teedelt ja tegevusaladelt. Metsa alt lehti ei koristata. Lehekoristus korraldatakse vastavalt Tallinna LV määrusele „Tallinna haljastute hoolduse nõuded“, arvestades linnaosavalitsuse poolt rohealale määratud hooldusintensiivsuse klassist tulenevate nõuetega. Soovitav on teede ääres ja tegevusaladel lähtuda III astme hooldusintensiivsuse nõuetest, mujal IV astme nõuetest.

Lehtede koristamine on II tähtsusklassi töö, korraldab haldaja.

6 Muud hooldustööd

6.1 Arhitektuursete väikevormide ja ranna hooldus

Arhitektuursete väikevormide hooldus korraldatakse vastavalt Tallinna LV määrusele „Tallinna haljastute hoolduse nõuded“, arvestades erinõudeid supelrannale (sh nn sinilipu rand) ja linnaosavalitsuse poolt rohealale määratud hooldusintensiivsuse klassist tulenevate nõuetega. Soovitav on rakendada I-II klassi hooldusnõudeid.

Arhitektuursete väikevormide ja ranna hooldus on I tähtsusklassi töö, mille korraldab haldaja.

6.2 Teede hooldus

Teede hooldus korraldatakse vastavalt Tallinna LV määrusele „Tallinna haljastute hoolduse nõuded“, arvestades ka erinõudeid supelrannale. Soovitav on rakendada I-II klassi hooldusnõudeid.

I tähtsusklassi töö, korraldab haldaja.

6.3 Veekogude hooldus

HK alalt läbivoolavad ojad ja oja kaldad erihooldust ei vaja. Vajadusel tuleb eemaldada vee liikumist takistavad ojja langenud puud. Regulaarselt tuleb koristada praht vastavalt IV klassi hooldusala hooldusnõuetele.

III tähtsusklassi töö. Korraldab haldaja.

6.4 Prügi koristamine

Prügi koristamine korraldatakse vastavalt Tallinna LV määrusele „Tallinna haljastute hoolduse nõuded“, arvestades ka erinõudeid supelrannale. Soovitav on rakendada I-II klassi hooldusnõudeid.

I tähtsusklassi töö, korraldab haldaja.

7 Pirita rannametsa kaitse korraldamine

7.1 Elustiku kaitse

Elustiku kaitse korraldamiseks tuleb tegeleda eelpool korduvalt viidatud probleemide - erosioon ja tallamine mõjude leevendamisega.

Kaitsealused taimed eraldi kaitset ei vaja, kasvukohtadele ei tohi kavandada tegevuspaiku, hooneid ega rajatisi.

Raiete teostamise eelselt on soovitatav raiesse minevad puud, mis võiksid olla potentsiaalsed elustikupuud, üle vaadata puude elustikku tundva spetsialisti poolt, et määrata võimalikud elupaigad ja selle põhjal puude edasine staatus (raie või ohutuks tehtult säilitamine elustikupuudena).

Kaitsealuste liikide juhuleidudest tuleb teavitada Keskkonnaametit. Kaitsealuse liigi juhuleiust teatamise korraldab haldaja. Kaitsealuste liikide juhuleidude kandmine Keskkonnaregistrisse toimub jooksvalt kogu hoolduskava perioodi vältel.

Korraldab haldaja vajadusel koos Keskkonnaametiga.

7.2 Kasutustaristu otstarbekuse suurendamine

Kasutustaristu rekonstrueerimine 2020. a vastu võetud detailplaneeringu kohaselt selleks koostatavate eraldiseisvate projektide alusel. Olemasoleva viidasüsteemi ülevaatamine ja täiustamine, infotahvlite lisamine (kasutajate teavitustöö).

II-III tähtsusklassi töö, korraldab haldaja.

7.3 Nõuded puistu hooldustööde teostajatele

Puistu hooldustööd tuleb tellida kutsetunnistusega arboristilt⁴¹, et vältida säilitatavate puude kahjustamist valede hooldusvõtete kasutamise tõttu. Oskamatu hoolduslõikusega nõrgestatakse puid ja tekitatakse puudele vigastusi, mille kaudu levivad puitu mädanikud.

⁴¹ <http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/10508453>

Väljaõppeta isikute raietöö ei ole lubatud, sest võib olla eluohtlik raiujatele endile ja metsa kasutajatele, põhjustada ümbritsevate rajatiste kahjustusi ning kasvama jäävate puude vigastusi.

7.4 Piirangud hooldustehnikale

Prügikoristus ja lehtede äravedu metsas võib toimuda sõidukiga, mille gabariidid sobivad metsa teede laiustega ja ristmike pöörderaadiustega. Suurema massiga (üle 1,5 t) hooldusmasinatega võib metsaalal teedest väljaspool liikuda erandkorral külmunud pinnasega või avariitööde tegemisel kuival perioodil.

Raietööd ja raiejääkide väljavedu peab toimuma siis kui maapind on külmunud. Avariitööde (tuulemurru likvideerimine jms) teostada tehnikaga, mis lõhub metsa alustaimestikku kõige vähem. Tehnika vältimatul liikumisel tekkinud pinnase- ja puistu kahjustused tuleb likvideerida esimesel võimalusel – jäljed tasandada, rikutud plats piirata kuni looduslik taimetik on taastunud.

8 Hoolduskava rakendamine

8.1 Hoolduskava kasutamine

Hoolduskava kehtib 10 aastat. Hoolduskava rakendamisel lähtuda osas E esitatud tegevuskavast. Jooksva hoolduse korraldamisel lähtuda Tallinnas kehtivast haljasalade hoolduse korrast (Tallinna haljastute hoolduse nõuded)⁴² ja seni kasutatud taristu hooldusmahtudest. Uuenduse raie planeerimisel lähtuda ptk 5.3 antud soovituslikest mahtudest.

Hoolduskavas viidatud taristu rekonstrueerimine tuleb läbi viia eraldiseisvate projektide alusel soovitatavalt etapiviisiliselt.

8.2 Hoolduskava tulemuslikkuse hindamine

Hoolduskava perioodi keskel (soovitavalt 5. või 6. aastal) ja viimasel aastal tuleb läbi viia metsaala ülevaatus ning hinnata seni kehtinud kava rakendamise tulemuslikkust. Tulemuslikkuse hindamine on aluseks uue kava koostamisele.

HK kohane tegevus loetakse tulemuslikuks kui hooldusperioodi lõpus on mets säilinud metsailmelisena, sh:

- vähenenud on 2021. seisuga võrreldes erodeerinud alad;
- suurenenud on põõsarinde osakaal;
- säilinud on kaitsealused taimed;
- elustik on muutunud liigirikkamaks;
- kasutustaristu on rekonstrueeritud.

8.3 Uue hoolduskava koostamine, jätkuprojektid

Uue hoolduskava koostamise vajadust hinnatakse HK perioodi lõpul. Uue HK koostamisega alustatakse käesoleva HK kehtivusperioodi viimasel aastal. Kava koostamise raames hinnatakse hoolduskava tulemuslikkust ning seatakse eesmärgid järgmiseks hoolduskavaperioodiks.

⁴² <https://www.riigiteataja.ee/akt/416042013031>

Käesoleva HK perioodil on soovitatav teha täiendavad metsa elustiku-uuringud kaitsealuste sambla-, seene-, sambliku-, linnu- ja loomaliikide (sh muu fauna) tuvastamiseks.

E. TEGEVUSKAVA 2021-2031

Tegevuskavas on esitatud tööd, mis on ette nähtud täitmiseks käesoleva kaitsekorraldus-perioodi jooksul. Alljärgnevas tabelis (Tabel 5) ei sisaldu jooksvad haljastuse hoolduse (niitmine) ja taristu hoolduse mahud, mille raames tehtavad tööd tuleb teha käesoleval hetkel haldajale teadaolevate mahtude järgi, millest lähtuvalt jooksvat hooldust korraldatakse.

Juhul, kui HK perioodil tehakse rekonstrueerimistöid, tuleb HK vastavalt muuta.

Tabel 5. Tegevuskava (KOV – kohalik omavalitsus; KeA – Keskkonnaamet).

Nr	Töö nimetus	Tegevuse tüüp	Ühik	Maht	Korraldaja	Tähtsus	Maht										Maht kokku
							2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1.	Puistu hooldustööd																
1.1.	Sanitaarraie eraldistes 11, 16, 20, 22 vastavalt ptk 3 ja 5 antud täpsustustele ja Lisale 2.	Hooldus	ha	12,98	KOV	I	3	3	3	3,98	edaspidi vastavalt jooksvale vajadusele						12,98
1.2.	Uuenduse eemaldamine vastavalt ptk 3 ja 5 antud täpsustustele ja Lisale 2.	Hooldus	ha	3,95	KOV	II-III	x		x		x		x		x		3,95x4
1.3.	Uuenduse valikuline eemaldamine vastavalt ptk 3 ja 5 antud täpsustustele ja Lisale 2.	Hooldus	ha	15,6	KOV	II-III	x				x				x		15,6x2

Nr	Töö nimetus	Tegevuse tüüp	Ühik	Maht	Korraldaja	Tähtsus	Maht										Maht kokku
2.	Niitmine																
2.1.	Niitmine teede servadest vastavalt ptk 5 antud täpsustustele	Hooldus	ha	täpsustatakse hooajaliselt vastavalt vajadusele	KOV	I-III	4x	4x	4x	4x	4x	4x	4x	4x	4x	4x	40x

Nr	Töö nimetus	Tegevuse tüüp	Ühik	Maht	Korraldaja	Tähtsus	Maht	Maht kokku
3.	Teede hooldus, prügi koristamine, taristu hooldus vastavalt ptk 6 antud täpsustustele.	Vastavalt Tallinnas kehtivatele nõuetele ja 2020 a. seisuga teadaolevatele mahtudele, millega jooksvat hooldust korraldatakse.						

Nr	Töö nimetus	Tegevuse tüüp	Ühik	Maht	Korraldaja	Tähtsus	Maht										Maht kokku
4.	Hoolduskava																
4.1.	Hoolduskava tulemuslikkuse hindamine	Kava	x		KOV/KeA	I					x				x		
4.2.	Uue hoolduskava koostamine	Kava	tk	1	KOV	I									x		1x

5.	Võimalikud täiendavad uuringud ja projektid							
5.1.	Täiendavad elustiku-uuringud	Uuring	tk	1	VV/KeA	II-III	Valikuline, vajadus otsustatakse koostöös Keskkonnaametiga.	1x
5.2.	Taristu rekonstrueerimise projektid ja vastavalt kehtestatud detailplaneeringule ja nende kohaste tööde teostamine	Valikuline, vastavalt KOV võimalustele.						

Joonised

Joonis 1. Pirita mets. Puistu plaan

Tööle on lisatud digitaalsed andmefailid inventeeritud kaitsealuste liikide andmetega ja puistu piiridega. Tööle on lisatud digitaalsed andmefailid inventeeritud kaitsealuste liikide andmetega ja puistu piiridega. Tööle on lisatud ka Qgis töökeskkonna fail, milles joonised on tehtud ja mida saab mugavalt kasutada laadides alatasuta programmi:

<https://qgis.org/en/site/forusers/download.html>

Lisad

Lisa 1. Hanke tehniline kirjeldus (lähteülesanne)

Töö koostamisel tuleb lähtuda:

1. Vabariigi Valitsuse 3. märtsi 2006. a määrusest nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri“;
2. keskkonnaministri 20. oktoobri 2009. a määruses „Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine“ sätestatud põhimõtetest;
3. keskkonnaameti tellimusel 2011.a koostatud trükises „Pargi hoolduskava koostamise juhend“ sätestatud põhimõtetest;
4. ekspertide parimatest teadmistest ja kogemustest väärtuste kaitse korraldamisel.

Nõuded töö teostajale:

Töögrupp peab olema vähemalt üks metsandusliku, üks botaanika ja üks maastikuarhitektuuri eriala magistrikraadiga või sellega võrdsustatud haridustasemega spetsialist.

Töö kirjeldus:

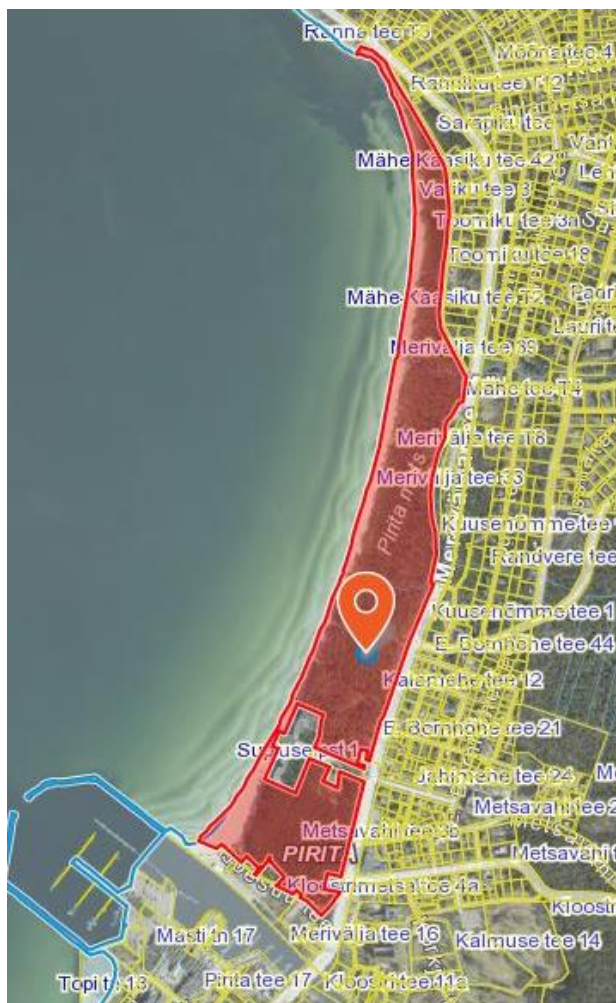
1. Töö eesmärk on koostada hoolduskavad aastateks 2021 – 2030 kolmele Tallinna linna territooriumil asuvalle rohealale, milleks on Õismäe raba (skeem 1), Järve mets (skeem 2) ja Pirita rannamets (skeem 3). Hoolduskava vormistatakse igale alale eraldi.
2. Töö käigus viiakse läbi välitööd Õismäe raba, Järve metsa ja Pirita rannametsa aladel (edaspidi ka 'rohealad'), mis sisaldavad muuhulgas:
 - 2.1 kasvukohatüüpide kaardistamist;
 - 2.2 ohustatud ja kaitsealuste taimeliikide kasvukohtade kaardistamist ajal, mil neile iseloomulikud määramistunnused on nähtaval.
3. Hoolduskava peab sisaldama:
 - 3.1 roheala üldiseloomustust, sh ülevaadet kasvukohatüüpidest;
 - 3.2 ülevaadet peamistest ala mõjutavatest teguritest (nii soodustavad kui ohustavad);
 - 3.3 ülevaadet roheala kahjustustest;
 - 3.4 roheala kaitseväärtuse kirjeldust, sh ülevaadet kaitstavate ja ohustatud seene-, sambliku-, sambla-, taime-, linnu-, kahepaikse-, roomaja- ja nahkhiireliikidest. Liikide käsitlemisel tuleb tugineda Keskkonnaregistri andmetele, varasemalt läbiviidud uuringutele, juhuvaatlustele, mis on sisestatud Loodusvaatluste Andmebaasi ning PlutoF andmebaasi ning välitööde tulemustele.
 - 3.5 roheala, seal esinevate kaitsealuste liikide ning oluliste koosluste säilimisele, taastamisele, hooldamisele ja tutvustamisele suunatud tegevuste loetelu ja soovitatavat ajakava; iga tegevuse juures määratakse ära tegevuse maht.
 - 3.6 Kaitsekorralduslikud tegevused jaotatakse vastavalt tegevuse olulisusele kolme klassi:
 - esimene eelistus – hädavajalik tegevus, millela kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu; see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
 - teine eelistus – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
 - kolmas eelistus – soovituslik tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.
4. Hoolduskava osana koostatakse kaardikihid Mapinfo või ArcGis formaadis, kuhu kantakse:
 - 4.1 kasvukohatüüpide paiknemine;

- 4.2 kaitsealuste liikide kasvukohtade ja elupaikade paiknemine, mida saab esitada Keskkonnaagentuurile EELISE andmebaasi kandmiseks;
 - 4.3 tzoneering või vajadusel muu elustikust lähtuv ruumiline jaotus, mis saab hooldustööde aluseks;
 - 4.4 kaitsekorralduslikud tegevused asukohapõhiselt koos sagedusega, sh oravasildade vajadusega asukohad.
- 5 Töö vormistamine
- Iga roheala hoolduskava vormistatakse eraldi. Hoolduskava koosneb tekstilisest osast pdf-formaadis ning ruumiandmebaasist MapInfo või ArcGis formaatides.
- 6 Töö esitamine
- 6.1 Töö esitatakse kahes osas:
 - 6.1.1 1. osa sisaldab punkte 2.1, 3.1, 3.2, 3.3 ja 4.1 ning selle esitamise tähtaeg on 10. detsember 2020.
 - 6.1.2 2. osa sisaldab ülejäänud punkte ning selle esitamise tähtaeg on 31. juuli 2021.
 - 6.2 Töö tellimiseks sõlmitakse leping. Töö eest tasumine toimub kahes osas vastavalt punktides 6.1.1 ja 6.1.2 nõutule peale üleandmis-vastuvõtmisakti allkirjastamist arve alusel 21 päeva jooksul.

7 Skeemid

/.../

7.3 Skeem 3. Pirita rannamets

Pirita rannamets asub Pirita rannaala kinnistul.

Lisa 2. Metsa majandamise kava

Metsamajandamise kava on lisatud eraldiseisva failina.

